

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut amerických studií

Bc. Petr Holuša

**Čína jako největší zahraniční držitel
amerických státních dluhopisů: analýza
dopadů na zahraniční politiku USA**

Bakalářská práce

Praha 2013

Autor práce: **Bc. Petr Holuša**

Vedoucí práce: **PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2013**

Bibliografický záznam

Holuša, Petr. *Čína jako největší držitel amerických státních dluhopisů: analýza dopadů na zahraniční politiku USA*. Praha, 2013. s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra amerických studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá otázkou, zdali mají nákupy amerických státních dluhopisů Čínou vliv na zahraniční politiku Spojených států. První část práce je věnována dluhopisům jako prostředku financování dluhu a zdůvodnění, proč je Čína motivována nakupovat americké státní dluhopisy. Druhá část práce se věnuje historickému vztahu věřitele a dlužníka, který na základě vztahu mezi Spojenými státy a Mexikem v 80. letech vychází z předpokladu, že vztah mezi financováním deficitu a následnou změnou v zahraniční politice vůči věřiteli je reálně možný. Třetí, poslední část na základě zvolených kritérií dovozuje, jestli ke změně zahraniční politiky Spojených států vůči Číně dochází. Bakalářská práce se tak zaměřuje na lidsko-právní problematiku, jež je mezi oběma stranami častým předmětem sporů. Součástí práce je rovněž analýza americko-čínského sporu týkajícího se prodeje zbraní Tchaj-wanu. Práce se také zabývá teorií prodeje veškerých amerických státních dluhopisů Čínou z důvodu rozsahu možných dopadů na ekonomiku Spojených států. Závěr shrnuje získané poznatky a odpovídá na stanovenou otázku.

Abstract

This thesis deals with the question whether China's purchases of American government bonds affect the foreign policy of the USA. The first part analyses bonds as instruments for debt financing and explains why China is motivated to buy American government bonds. The second part is concerned with the relationship between the lender and the borrower and assumes that the relationship between deficit financing and a change in the foreign policy towards the lender is possible, an example being the relationship of the USA and Mexico in the 1980s. The last part introduces criteria based on which it evaluates whether the American foreign policy towards China is changing. The thesis is

focused on the topic of human rights, which is a frequent source of dispute between these two countries. The thesis also comprises an analysis of the dispute between the USA and China regarding weapon sales to Taiwan. It also analyses the possibility of China selling all its American government bonds and the potential consequences for the American economy. The conclusion sums up the topics discussed in the thesis and provides an answer to the set question.

Klíčová slova

Spojené státy, Čína, zahraniční dluh, zahraniční politika, státní dluhopisy, dolar, devizové rezervy

Keywords

the United States, China, foreign debt, foreign policy, government bonds, dollar, foreign-exchange reserves

Rozsah práce: 56 677 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 17. 5. 2013

Bc. Petr Holuša

Poděkování

Děkuji PhDr. et Mgr. Kryštofovi Kozákovi, Ph.D., jenž mi byl po celou dobu psaní bakalářské práce nápomocen formou cenných a věcných rád, které mi byly sděleny promptně a velmi ochotně.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno: Petr Holuša
E-mail: holusap@gmail.com
Semestr: letní
Akademický rok: 2011/2012
Název práce: Čína jako největší držitel státních amerických dluhopisů a možný dopad na zahraniční politiku USA
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok): 6 semestr, AR 2011/2012
Vedoucí bakalářského semináře: doc. PhDr. Jiří Vykoukal, Csc.
Vedoucí práce (není povinné): PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.
Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek): Zadlužení Spojených států v posledních letech stále stoupá a americké státní dluhopisy odkupuje jeden z největších hráčů mezinárodních vztahů a pozvolna se vstávající rival Amerických států Čína. Na tomto základě mě napadlo, zdali tato skutečnost nějak ovlivňuje americko-čínské vztahy, zdali existuje mezi odkupem státních dluhopisů a zahraniční politikou nějaký prokazatelný vztah.
Předpokládaný cíl (5 řádek): Cílem práce je seznámit čtenáře s aktuální zadlužeností Spojených států, jakým způsobem svůj dluh financuje a jaký dopad má tato skutečnost na americko-čínské vztahy, a zdali nějaký dopad vůbec má. Tento vztah budu zkoumat na základě předchozích událostí, kdy Spojené státy tuto situaci zažily z opačné strany vůči Mexiku či na základě sledování americko-čínských vztahů v poslední letech - zdali došlo ke zmírnění stanovisek ze strany Spojených států v určitých oblastech, jestli došlo k významným prohlášením na půdě kompetentních výborů Kongresu atd.
Základní charakteristika tématu (10 řádek): <ul style="list-style-type: none">
- nezbytný úvod do teorie dluhopisů a státního dluhu
- zmapování aktuálního dluhu Spojených států a jeho financování
- řešení zadlužování Spojených států
- Čína jako největší držitel amerických státních dluhopisů
- popsání analogických či obdobných situací na bázi dlužník vs. věřitel a dopady na vzájemnou politiku
- zkoumání vztahu vztahů mezi USA a Čínou v 21. století, hledání změny diskurzu v politických rozhodnutích - zachování měkčí či tvrdší varianty vůči Číně.
- možné dopady zahraniční politiky v rámci dalšího zadlužování USA
Předpokládaná struktura práce (10 řádek): <ol style="list-style-type: none">
1. úvod
2. přehled diskuse
3. otázka a metoda, která na otázku odpovídá
3. zahraniční zadlužení USA, řešení zahraničního zadlužení
4. nezbytná teorie o dluhopisech jako forma financování dluhu
5. vztahy věřitel vs. dlužník a dopady na vzájemnou politiku (např. USA vs. Mexiko)

6. zkoumání vztahů mezi USA a Čínou, komparace názorů na určitou problematikou nyní a před 10ti lety
7. ústupky USA vůči Číně (na bázi prohlášení, mediálních výstupů..), relevantnost těchto ústupků a možná korelace mezi nákupem dluhopisů a událostí
8. odhad dalšího zadlužování USA, emise státních dluhopisů a vývoj zahraniční politiky vůči Číně
9. závěr

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

1. Oskar Krejčí: Zahraniční politika USA: Ideje, doktríny, strategie
2. Jitka Veselá - Investování na kapitálových trzích
3. PRASAD, E.S.: The U.S.-China Economic Relationship: Shifts and Twists in the Balance of Power. U.S.-China Economic and Security Review Commission
4. Niall Ferguson - The ascent of money
5. Peter H. Smith - Talons of the Eagle
4. Fareed Zakaria - Postamerický svět
5. WB: Global Economic Prospects 2010: Crisis, Finance, and Growth
6. RICCI, Luca Antonio, et al. External debt and growth. Washington: International Monetary Fund,
7. Matt Buttsworth - The US Debt Crisis
8. Tyler Cheesman - Understanding the United States Debt
9. Statistické údaje Foreign direct investment, FED, , IMF, čínské a japonské vlády
10. Kryštof Kozák - Zahraniční politika USA v 21. století
11. Tématické články - The Economist, Mezinárodní vztahy, Respekt, NY Times, Ekonom, Bankovníctví, ihned atd.

Podpis studenta a datum

4.6. 2011 *Krejcik*

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře	12.6.2011	<i>glindl</i>
Garant oboru		

Obsah

Úvod.....	1
Metodologický postup práce a analýza zdrojů	2
Dluhopisy jako prostředek financování státního dluhu	3
Vývoj deficitu od roku 2000 po současnost.....	5
Motivy nákupu amerických federálních dluhopisů	7
Vztah věřitel vs. dlužník – dopady na zahraniční politiku dlužníka.....	9
Americko-čínské ekonomické vztahy.....	13
Vývoj exportu a importu mezi Spojenými státy a Čínou.....	13
Čínské investice ve Spojených státech	16
Případ Čchen Kuang-čchenga.....	17
Prezidentská volební kampaň v roce 2012 a její zaměření na vztahy s Čínou	20
Prodej zbraní Tchaj-wanu.....	22
Možné riziko prodeje veškerých dluhopisů ze strany Číny.....	25
Závěr	27
Summary.....	29
Použité zdroje	30
Přílohy.....	33

Úvod

V únoru roku 2011 se Čína stala druhou největší ekonomikou světa, zatímco dosavadní ekonomický lídr – Spojené státy americké – se stále potýká na americké poměry s vysokou nezaměstnaností a slabým ekonomickým růstem. Čína vyváží do Spojených států mnohem více, než z nich dováží a vzniká jí tak přebytek dolarových rezerv. Hledá pro ně bezpečné úložiště a právě Spojené státy nabízejí v podobě státních dluhopisů vhodnou alternativu pro Čínu, jež – obzvláště v posledních šesti letech - této relativně bezpečné investice hojně využívá. K jakým objemům nákupů amerických státních dluhopisů v uplynulých letech docházelo a jaké mohou být příčiny, proč se Čína rozhodla v posledních letech do značné míry americké státní dluhopisy skupovat? Ovlivňuje čínská držba amerických státních dluhopisů zahraniční politiku mezi Čínou a Spojenými státy? Pokud ano, jak přesně ji ovlivňuje a do jaké míry? Na základě jakých kritérií můžeme dovozovat, zdali ke změně zahraniční politiky Spojených států vůči Číně dochází?

Na tyto otázky odpovím na základě zkoumání vývoje v klíčových oblastech vztahů mezi Spojenými státy a Čínou ve vymezeném časovém období. Jako oblastí vhodné pro zkoumání vztahu jsem si zvolil posun v diskusi na téma dodržování lidských práv Čínou, a to konkrétně v případě čínského disidenta Čchen Kuang-čcheng, a analýzu americko-čínských ekonomických vztahů v období let 2000 – 2012, kdy došlo k nejvyššímu nárůstu nákupu dluhopisů. V práci rovněž analyzuji předvolební projevy prezidentských kandidátů v otázce Číny. Relevantní pro vývoj vzájemných vztahů je také otázka, jaké dopady by měl náhlý prodej všech amerických dluhopisů ze strany Číny pro obě strany.

Především na základě rozboru vztahu mezi Spojenými státy a Mexikem v 80. letech, kdy docházelo k ovlivňování mexické zahraniční politiky vůči Spojeným státům v důsledku financování a pomoci s mexickým dluhem, budu vycházet z toho, že změna v zahraniční politice dlužníka vůči věřiteli je reálně možná. Považuji za podstatné odpovědět na stanovenou hlavní otázku bakalářské práce, zdali mají nákupy amerických státních dluhopisů Čínou vliv na zahraniční politiku Spojených států. Pokud by odpověď na otázku byla kladná, lze nákupy státních dluhopisů cizí země považovat za účinný a nepřímý nástroj zahraniční politiky, jenž sice nepřitahuje tolik mediální

pozornosti, nicméně hraje důležitou roli v oblasti vzájemných zahraničních vztahů mezi státem-věřitelem a státem-dlužníkem.

Metodologický postup práce a analýza zdrojů

Základní otázka bakalářské práce zní, zdali mají nákupy amerických státních dluhopisů Čínou vliv na zahraniční politiku Spojených států. K tomu, abych ve své práci na položenou otázku zodpověděl, budu užívat tři základní přístupy. Prvním přístupem je analýza literatury a statistických dat prováděných za účelem získání podrobnějších informací, které jsou o tématu v současné době známé, včetně možných odpovědí na otázku. Druhým přístupem je komparativní historická analýza, která porovnává průběh vytyčených klíčových oblastí, na kterých zkoumám změnu vzájemných vztahů. Na základě užití třetího přístupu – indukce, vyvodím obecný závěr z dílčích poznatků získaných zkoumáním jednotlivých oblastí a odpovím tak na položenou otázku.

Výběr zkoumaných oblastí jsem zvolil tak, aby zahrnovaly důležité okruhy, které jsou nejčastěji předmětem diskusí v rámci americko-čínských vztahů. Vývoj případu čínského disidenta Čchen Kuang-čchenga se zaměřuje na lidsko-právní problematiku, která je mezi oběma stranami častým předmětem sporů. Součástí mé práce je rovněž analýza americko-čínského sporu týkajícího se prodeje zbraní Tchajwanu. Prohlášení prezidentských kandidátů vůči Číně v rámci volební kampaně jsem zvolil z důvodu pozorování rétoriky obou kandidátů, přičemž mým cílem bylo analyzovat, zdali se kandidáti postupem času vyjadřují k Číně velmi kriticky anebo je jejich rétorika spíše mírnější. Okruh americko-čínských ekonomických vztahů s důrazem na diskusi ohledně kurzu juanu či porušování práv duševního vlastnictví je nezbytný pro znázornění vzájemných ekonomických vztahů a jejich vývoje v důsledku vzrůstajícího nákupu dluhopisů. Poslední kapitola se zabývá možností prodeje veškerých amerických státních dluhopisů Čínou z důvodu rozsahu potencionálních dopadů na ekonomiku Spojených států, tedy jestli by tento prodej měl negativní důsledky tak velkého rozsahu, že by tato hrozba byla pro Ameriku dostatečnou proto, aby svou zahraniční politiku přizpůsobovala čínským zájmům.

Z navrženého metodologického postupu tak vyplyne závěr, jestli můžeme pozorovat, že na základě pozorovaných oblastí dochází k ovlivňování zahraniční politiky formou nákupu amerických státních dluhopisů. Je však nutné předem zmínit, že

dobré vztahy mezi Spojenými státy a Čínou jsou ovlivňovány i dalšími faktory, například oboustranným zájmem na ekonomické i politické stabilitě obou států v geopolitickém měřítku.

Bakalářská práce čerpá jak z primárních, tak sekundárních zdrojů. Na danou problematiku zatím neexistuje monografie zabývající se tím, zdali přímo nákup amerických státních dluhopisů ze strany Číny ovlivňuje zahraniční politiku Spojených států. Pro část práce zabývající se ekonomickou podstatou dluhopisů a rozpočtů jsem užíval základních publikací zaměřených na makroekonomii a veřejné finance, a to Makroekonomie: základní kurz od Tomáše Pavelky z roku 2007 či Veřejné finance z téhož roku, jejímiž autory byly Bojka Hamerníková a Alena Maaytová.

Pro účely práce s daty souvisejícími s analýzou vývoje růstu salda amerického státního dluhu a vývoje nákupu dluhopisů Čínou mi jako cenné primární zdroje posloužily statistiky *Major foreign holders of treasury securities* vydané Ministerstvem financí Spojených států a Office of Management and Budget od Bílého domu. Publikace Vzestup peněz od Neilla Fergusona a Talons of the Eagle od Petera Smitha pokryly zásadní kapitoly věnující se vztahu mezi dlužníkem a věřitelem a možným dopadem na zahraniční politiku dlužníka. Na oblasti týkající se případu Čchen Kuang-čchenga, analýzy předvolebních projevů v rámci prezidentské kampaně pro rok 2012 a pro spory mezi Spojenými státy a Čínou v oblasti prodeje zbraní Thajwanu jsem využíval aktuálních mi článků z The Economist, CNN, The Washington Post a týdeníku Respekt.

Z uvedeného vyplývá, že až na výjimky je první část bakalářské práce podepřena zejména monografiemi, zatímco část věnující se zvoleným oblastem zkoumání je podložena především aktuálními zdroji internetovými. Podstata statistických dat či zdrojů zabývajících se ekonomickými teoriemi spočívá v jejich apolitičnosti a faktičnosti. Ačkoliv jsem se ve své práci užíval mnoho amerických internetových zdrojů, mám za to, že jsem se v práci vyvaroval inklinaci k jednomu z možných závěrů práce, a přistupoval jsem ke zkoumání vývoje v klíčových oblastech nestranně.

Dluhopisy jako prostředek financování státního dluhu

V posledních desetiletích se u vyspělých tržních ekonomik projevuje trvalé tíhnutí k rozpočtovým deficitům, což je také – dle grafu uvedeného v následující subkapitole – velký fiskální problém Spojených států. V moderní terminologii se pojem státní dluh vykládá jako dluh centrální vlády a jedním z možných – v současnosti

nejčastější – způsobů, jak financovat státní dluh, je emise dluhopisů.¹ Důvodů, proč dochází ke zvyšování státního dluhu, je mnoho. V současnosti spadá dva hlavní problémy, díky nimž deficit Spojených států neustále narůstá. Jedním z nich je podlehnoutí fiskální iluzi, která je aktuální i ve Spojených státech, kdy politici představitelé obou hlavních stran spíše odsouvají okamžité řešení rostoucího dluhu do dalších období, což voliči, kteří uvažují krátkodobě, v podstatě akceptují.² Druhým a velmi aktuálním důvodem je celosvětová finanční krize, která se zdatelně projevila v hospodaření vlády Spojených států biliónovými rozpočtovými schodky, a právě financování rostoucího dluhu je nejčastěji řešeno výše zmíněnou emisí státních dluhopisů.³ Pro účely této bakalářské práce je rovněž důležité uvést i rozdělení státního dluhu, a to na dluh vnitřní a veřejný. Vnitřním dluhem se má na mysli to, že vlastníky emitovaných dluhopisů jsou americké subjekty, zatímco výše veřejného dluhu je odvozena od objemu dluhopisů, které vlastní zahraniční subjekty.⁴ Financování veřejného dluhu je ovšem problematické i z důvodu, že zahraniční subjekty, které drží velký objem státních dluhopisů, se mohou určitým způsobem pokusit ovlivňovat politiku státu, jenž dluhopisy emitoval.

Níže uvedené tabulka demonstruje, jak se liší úroková sazba amerických státních dluhopisů dle doby splatnosti. Vzhledem k výši amerického státního dluhu je potřeba emitovat spíše dluhopisy s delší dobou splatnosti z důvodu, aby se mohl dluh dlouhodoběji financovat a jeho splácení též naplánovat. S delší dobou splatnosti ale logicky souvisí větší míra rizika nesplacení dluhopisu a nemožnost dlužníka disponovat s prostředky, které vynaložil na koupi dluhopisů. Cílem amerického ministerstva financí je tedy zajistit co nejvýhodnější půjčku se zahraničním investorem, přičemž konkrétními dopady výhodně či nevýhodně uzavřeného obchodu se zabývám v následující subkapitole.

---

¹ DVOŘÁK, Pavel: *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*, s.58-59.

² HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*, s.282.

³ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie*, s. 221.

⁴ Tamtéž 222.

Tabulka 1 Úrokové sazby amerických státních dluhopisů dle doby splatnosti

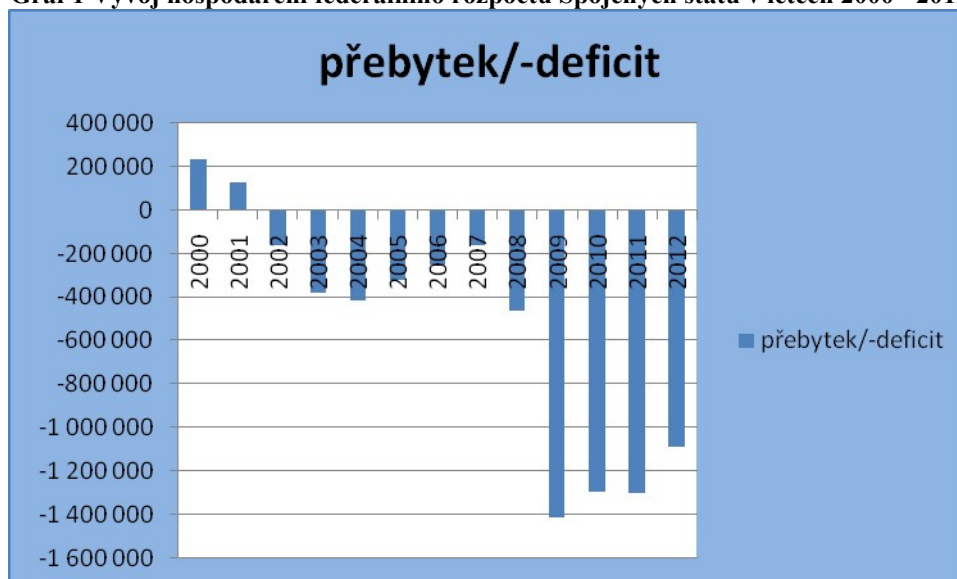
Date	1 Mo	3 Mo	6 Mo	1 Yr	2 Yr	3 Yr	5 Yr	7 Yr	10 Yr	20 Yr	30 Yr
04/01/13	0.06	0.08	0.11	0.14	0.23	0.36	0.76	1.23	1.86	2.70	3.08
04/02/13	0.06	0.07	0.11	0.14	0.25	0.36	0.78	1.26	1.88	2.72	3.10
04/03/13	0.06	0.06	0.10	0.13	0.24	0.34	0.73	1.20	1.83	2.66	3.05
04/04/13	0.07	0.07	0.10	0.13	0.22	0.33	0.69	1.15	1.78	2.60	2.99
04/05/13	0.05	0.07	0.10	0.13	0.24	0.33	0.68	1.12	1.72	2.50	2.87
04/08/13	0.05	0.07	0.10	0.13	0.24	0.34	0.71	1.15	1.76	2.54	2.91
04/09/13	0.06	0.06	0.10	0.13	0.24	0.34	0.70	1.16	1.78	2.57	2.94
04/10/13	0.07	0.07	0.10	0.12	0.24	0.36	0.74	1.21	1.84	2.63	3.01
04/11/13	0.06	0.07	0.10	0.12	0.24	0.35	0.74	1.20	1.82	2.62	3.01
04/12/13	0.05	0.06	0.09	0.11	0.22	0.33	0.70	1.14	1.75	2.54	2.92

Zdroj: Daily Treasury Yield Curve Rates. *U.S. Department of the Treasury* [online]. 2013 [cit. 2013-15-04]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/interest-rates/Pages/TextView.aspx?data=yield>

Vývoj deficitu od roku 2000 po současnost

Při pohledu na níže uvedený graf, doprovázený tabulkou, je zřejmé, že zvyšováním deficitu federálního rozpočtu Spojených států rovněž docházelo k emisi federálních dluhopisů právě k financování zvětšujícího se dluhu, přičemž v přímě úměře s vyšší emisí docházelo ke zvyšování odkupů dluhopisů čínskou vládou.

Graf 1 Vývoj hospodaření federálního rozpočtu Spojených států v letech 2000 - 2012

Zdroj: vlastní úprava z Office of Management and Budget

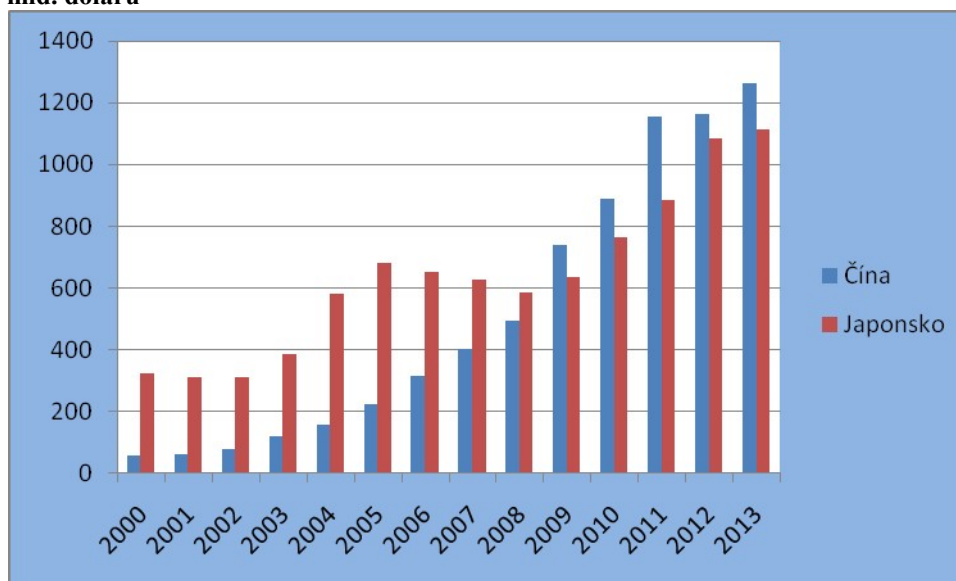
Tabulka 2 Vývoj hospodaření federálního rozpočtu Spojených států v letech 2000 – 2012

Vývoj hospodaření federálního rozpočtu Spojených států v letech 2000 - 2012													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
přebytek/-deficit	236 241	128 236	-157 758	-377 585	-412 727	-318 346	-248 181	-160 701	-458 553	-1 412 688	-1 294 373	-1 299 593	-1 086 963

Zdroj: Historical Tables: Office of Management and Budget. *The White House* [online]. 2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/budget/fy2014/assets/hist01z1.xls>

Čína v únoru loňského roku 2011 vystřídala na pozici druhé největší ekonomiky světa Japonsko,⁵ avšak již o dva roky dříve překonala Japonsko v primátu největšího zahraničního držitele amerických státních dluhopisů i z důvodu, že americké státní dluhopisy jsou pro investora bezpochyby jednou z nejbezpečnějších investic. Vzhledem k tomu, že Čína stále užívá režim kvazipevného měnového kurzu, je pro ni v případě zvyšujícího se exportu nezbytné udržovat vysoký objem dolarových devizových rezerv, protože by jinak docházelo ke zhodnocení juanu. Čínská měna je tak vázána na kurz koše nejvýznamnějších světových měn, přičemž nejvýznamnější místo v něm zastává americký dolar.⁶ V souladu s neustále rostoucí čínskou ekonomikou a zvyšujícím se exportem bylo pro Čínu alfou omegou si vytvářet devizové rezervy v amerických dolarech. Je pochopitelné, že tak obrovský „balík“ amerických dolarů nemůže nechat Čína ležet ladem, jelikož by v důsledku inflace docházelo ke znehodnocování dolarových rezerv, a tak čínští představitelé musejí najít cestu, jak výhodně – ale také bezpečně – s dolarovými rezervami naložit. Právě bezpečný přístav v podobě amerických dluhopisů byl i za cenu nižšího výnosů velmi výhodný.

Graf 2 Hodnota amerických státních dluhopisů v držbě Číny a Japonska k 31.1. daného roku v mld. dolarů

Zdroj: vlastní úprava dat z Major foreign holders of treasury securities. *U.S. Department of the Treasury*

⁵ China overtakes Japan as world's second-largest economy. *The Guardian* [online]. 16.8.2010 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/business/2010/aug/16/china-overtakes-japan-second-largest-economy>.

⁶ Měnový kurz. *Euroekonom.cz: ekonomický portál* [online]. 2012 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/ekonomie-clanky.php?type=lekce17>.

Tabulka 3 Objem amerických státních dluhopisů držený Čínou a Japonskem v miliardách dolarů na konci měsíce ledna daného období

Objem amerických státních dluhopisů držený Čínou a Japonskem na konci měsíce daného období (mld. dolarů)														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Čína	59,4	61,5	77,5	120,7	157,6	223,5	313,9	401	492,6	739,6	889	1155	1162	1264,5
Japonsko	325,8	312,3	310,6	385	582,6	679,5	653,4	627,2	585,6	634,8	765,2	886	1083	1115,2

Zdroj: Major foreign holders of treasury securities. *U.S. Department of the Treasury* [online]. 2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/tic/Documents/mfh.txt>

Motivy nákupu amerických federálních dluhopisů

Motivů, proč se Čína stala největším zahraničním držitelem amerických státních dluhopisů, je možné nalézt několik. Již na počátek je třeba uvést, že tyto motivy rozdělují na ekonomicky výhodné a na ty, které nesledují ekonomické cíle.

Nákup státních dluhopisů se z ekonomického hlediska řadí mezi jednu z nejbezpečnějších investic, jelikož – ačkoliv se nyní o této tezi spekuluje – rozvinutý stát v dnešním globálně-ekonomickém světě by teoreticky neměl zbankrotovat. Výnosy z těchto dluhopisů sice nejsou nikterak vysoké, ale z dlouhodobého hlediska jsou mnohem bezpečnější než investice do akcií, měn či komodit. Americké dluhopisy (tzv. bondy) jsou hodnoceny jako jedny z nejbezpečnějších možných investic, čemuž odpovídá i nízký výnos, který je např. u desetiletého dluhopisu – v komparaci např. s dluhopisy zemí Evropské unie⁷ – ve výši pouze 1,8 procenta.⁸ Pokud je ale pro Čínu žádoucí udržovat vysoký podíl dolarových devizových rezerv, je tato investice i tak velmi výhodná. Na druhou stranu je nutno dodat, že díky masivním nákupům dluhopisů z čínské strany se daří Spojeným státům prodávat vlastní obligace s nízkým úrokem.

Domnívám se, že ačkoliv pozice dolaru jako hlavní rezervní měny stále trvá – dle poslední zprávy Mezinárodního měnového fondu je dolar zastoupen v devizových rezervách světových centrálních bank na úrovni 62,1%⁹-, a tudíž se Spojené státy nemusejí obávat, že by i přes pokles čínských nákupů zájem o americké obligace výrazně poklesl. Větší výpadek nákupů ze strany Číny by mohl znamenat zvýšení

⁷ V březnu roku 2013 se průměrný úrokový výnos desetiletého dluhopisu v eurozóně rovnal 3,92 procentům včetně řeckých dluhopisů, při nezapočtení řeckých dluhopisů dosahoval výše 3,42 procenta, zatímco úrokový výnos desetiletého amerického dluhopisu se v současnosti pohybuje v intervalu od 1,75 do 1,85 procenta. Průměrný výnos v celé Evropské unii činil 3,45 procent, viz <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/long/html/index.en.html>.

⁸ Co se děje v USA? Dluhopisy daly sbohem dolaru. *Investičníweb.cz* [online]. 16.8.2012 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/trhy/dluhopisy/2012/8/16/clanky/co-se-deje-v-usa-dluhopisy-daly-sbohem-dolaru/>.

⁹ SCHILLER, Jan. Pozice dolaru jako hlavní rezervní měny trvá. *Finanční noviny.cz* [online]. 4.7.2012 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/financni-krize/analyzy/zpravy/pozice-dolaru-jako-hlavni-rezervni-meny-trva/813991>.

výnosu dluhopisů i v řádech desetin procent, což by – vzhledem k deficitu amerického federálního rozpočtu – znamenalo podstatně vyšší náklady na financování dluhu. Vzhledem k tomu, že výnos z amerických státních dluhopisů nedosahuje závratné výše, mohou Číňané naložit s dolarovými devizovými rezervami i jinými způsoby, jako např. nákupem nestátních dluhopisů, dluhopisů dalších zemí či akcií, při kterých by sice docházelo k většímu riziku investice, na druhou stranu by výnos mohl podstatně vyšší, než výše uvedených 1,8 procenta. Z uvedeného vyvstává otázka, zdali mohou Číňané těmito nákupy nepřímo ovlivňovat zahraniční politiku Spojených států?

Přesto, že Číňané nakupují americké státní dluhopisy ve značném objemu, staly se Spojené státy terčem kritiky ze strany Číny. V roce 2009 Čínský mluvčí ministerstva zahraničních věcí prohlásil, že čínské politbyro doufá v přijetí zodpovědné strategie ze strany Spojených států k ochraně zájmů investorů, čímž zajisté myslel zejména největšího držitele amerických státních dluhopisů. Avšak dle Zhang Minga, odborníka z Čínské akademie sociálních věd, Čína nemá jinou možnost, než nakupovat americké dluhopisy, jelikož jsou stále největší a nejlikvidnější investiční produkt na světě.¹⁰ Spojené státy naopak kritizovaly Čínu za to, že záměrně podhodnocuje svou měnu z důvodu, aby její zboží bylo konkurenceschopnější, což tak učinily i v roce 2010 jako reakci na čínské výtky týkající se americké rozpočtové kázně.¹¹ Čínský ekonomický odborník Yu Bin, jenž má blízko čínské vládě, v roce 2011 prohlásil, že se Spojeným státům nedaří tak, jak se očekávalo a nevylučoval restrukturalizaci čínských devizových rezerv a aktiv. Rozpočtová nekázeň Spojených států rovněž znepokojila i známou ratingovou agenturu Moody's, která v červenci roku 2011 sdělila, že bude situace pozorně sledovat a uvažovat o změně snížení ratingu AAA, který Američanům bez přestávky patří již od roku 1917.¹² O měsíc později se stalo to, čím ratingové agentury Spojeným státům vyhrožovaly. Ratingová agentura Standard and Poor's snížila rating z AAA na AA+, čímž dle této ratingové agentury již americké obligace nejsou naprosto

---

¹⁰ BARBOZA, David. China's Treasury Holdings Make U.S. Woes Its Own. *The New York Times* [online]. 18.7.2011 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2011/07/19/business/china-largest-holder-of-us-debt-remains-tied-to-treasuries.html?_r=4&pagewanted=all.

¹¹ WONG, Edward a Mark LANDLER. China Rejects U.S. Complaints on Its Currency. *The New York Times* [online]. 4.2.2010 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2010/02/05/world/asia/05diplo.html?_r=0.

¹² ZÁRUBA, Igor a Zdeněk PEČENÝ. Čína hrozí, že už nepůjčí vládě USA. *E15.cz* [online]. 15.7.2011 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/ekonomika/cina-hrozi-ze-uz-nepujci-vlade-usa-681519>.

bezrizikové. Ke snížení ratingu došlo z důvodu, který měsíc předtím Čína předešřela – špatná ekonomická situace, díky níž dochází k čim dál většímu nárůstu státního dluhu. Snížení ratingu zpravidla znamená vyšší náklady (zvýšení výnosu dluhopisu jako odměna pro investora) pro stát, jenž emituje své dluhopisy.¹³ Nelze si nepovšimnout faktu, že krátce po čínské kritice se jedna z nejvýznamnějších ratingových agentur rozhodla změnit rating zemi, jejichž dluhopisy byly po desetiletí zárukou té nejvyšší bezpečnosti a likvidity.

Vztah věřitel vs. dlužník – dopady na zahraniční politiku dlužníka

Ve své bakalářské práci vycházím z předpokladu, že je možné, aby subjekt - ať už například stát, sdružení fyzických či právnických osob - ovlivňoval chod státu prostřednictvím poskytování přímých půjček či nákupem jeho dluhopisů. Abych dokázal důvodnost tohoto předpokladu, tak v této kapitole seznámím čtenáře se dvěma subjekty, které svou finanční a vyjednávací silou dokázaly výrazně ovlivnit zahraniční politiku státu.

Důsledkem vyčerpávajících napoleonských válek byl i nedostatek finančních prostředků na obou stranách konfliktu, přičemž peněžní prostředky byly potřebné k tomu, aby obě strany byly schopny i nadále financovat svá vojska. Když v roce 1814 potřeboval vévoda z Wellingtonu opatřit zlaté a stříbrné mince v hodnotě 600 000 liber, obrátil se na Nathana Rothschilda, jenž dokázal tyto prostředky sehnat a dopravit až na Iberský poloostrov. Nepřímým dopadem této úspěšné finanční operace bylo vítězství Vévody z Wellingtonu nad Napoleonem.¹⁴ Role Rothschildových nebyla v tomto obchodu naprosto zásadní, nicméně jejich služby britské koruně odstartovaly váženost a nárůst bohatství rodiny, která se obchody s dluhopisy a poskytováním financí stala respektovanou rodinou obchodníků, jež měla podstatný vliv na události v oblasti mezinárodních vztahů.

Významnou roli též Rothschildové sehráli ve válce Severu proti Jihu, kdy Jižanské Konfederaci docházely v boji proti Severu finanční prostředky, a tak se obrátila na bratry Rothschildovi, kteří v té době byli již největší finanční dynastií světa,

---

¹³ ADAMS, Richard. US stripped of AAA credit rating by S&P over political weakness. *The Guardian* [online]. 6.8.2011 [cit. 2012-09-13]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/richard-adams-blog/2011/aug/06/us-credit-rating-downgrade-debt>.

¹⁴ FERGUSON, Niall. Vzestup peněz: Finanční dějiny světa, s. 72.

aby jí pomohli - tak jako nepřímo pomohli Wellingtonovi porazit Napoleona -, nicméně tato snaha byla nakonec neúspěšná. Konfederace se neúspěšně pokoušela také oslovit domácí i evropský trh s dluhopisy, a tak se nakonec rozhodla tisknout ve velké míře vlastní peníze, což mělo za následek inflaci ve výši až 4000 %. Ekonomika Konfederace se zhroutila, jenže Jih bez podpory Rothschildů jinou možnost než financovat své válečné tažení tištěním peněz neměl.¹⁵ Ačkoliv z uvedeného nelze dovodit, že by se Rotschildové přímo podíleli na ovlivňování zahraniční politiky dlužníka, tento příběh rodiny finančníků dokazuje reálnou sílu peněz – ve formě hotovostní či ve formě vládních dluhopisů - ve světě mezinárodní politiky.

O dvě století postihla ekonomická krize řadu států Jižní Ameriky, jejichž finanční situace byla tíživá do takové míry, že tyto státy nebyly schopny peněžní situaci samy vyřešit. Jedním ze států, který se potýkal s nedostatkem likvidity, bylo Mexiko a právě jeho příběh reflektuje skutečnost, že stát-věřitel je schopen docílit toho, aby stát-dlužník, kterému poskytl finanční výpomoc, prováděl politiku šitou potřebám věřitele.

Kořeny mexické dluhové krize sahají do 70 let minulého století, kdy v důsledku zastavení ropné produkce, a následnému zvýšení ceny za barel ropy, jež měla za následek ohromné zisky producentů ropy, se uchýlily vlády států OPEC uschovat svá ohromná depozita do amerických a evropských bank. Přebytek likvidity měl za následek levné úvěry, přičemž se banky s nabídkou výhodných úvěrů obrátily na státy Latinské Ameriky. Vlády těchto států měly o dluhové financování zájem, jelikož mohlo sloužit jako prostředek k pokrytí vzrůstajících deficitů. Tyto úvěry však měly za následek zvýšení zahraničního dluhu latinskoamerických států během 70. let o 240 miliard dolarů. Následující celosvětová inflace způsobila reakci ve formě výrazného zvýšení úrokových sazeb amerického FEDu v době působení Paula Volckera v čele této instituce. Dopad tohoto opatření byl pro latinskoamerické státy velmi vážný – průměrná úroková míra, která dosahovala v roce 1978 výše 10 procent, a o tři roky později se zvýšila na 18 procent, což se velmi negativně odrazilo na nákladech úvěrů, jež dramaticky rostly. Zvýšení barelu ropy z 10 dolarů ze sedmdesátých let na 40 dolarů v roce 1981 mělo nepřímý negativní vliv pro Mexiko jakožto exportéra, jelikož si bez obav půjčilo značné množství peněz v domnění, že rostoucí cena ropy zajistí bezproblémové financování značného dluhu poskytovaného v průběhu osmdesátých let.

---

¹⁵ Tamtéž., s. 82-84.

V raných 80. letech se ale cena za barel propadla o 50 procent, a Mexiko se propadlo do ještě hlubší finanční deprese.¹⁶ Konsekvence tohoto zadlužování byly závažnější, než se mohlo na první pohled zdát.

V srpnu 1982 oznámil mexický ministr financí Jesús Silva třem významným osobám finančního světa - řediteli FEDu Paulovi Volckerovi, americkému ministru financí Donaldovi Reganovi a řediteli Mezinárodního měnového fondu Jacquesovi de Larosierovi velmi naléhavou zprávu: Mexiko již nebude moci splácet svůj dluh a následná vyjednávání brzy ukázala, že Mexiko trpí akutním nedostatkem likvidity. Mexiku byl proto poskytnut úvěr ve výši 1,85 miliard dolarů především od FEDu a následujícím krokem nutným pro zlepšení finanční stability Mexika bylo refinancování stávajícího dluhu 19,5 miliardy USD, jehož splatnost měla vypršet na konci roku 1984. Tato svízelná mexická finanční situace vybízela Spojené státy k tomu, aby se vložily do jednání takovým způsobem, kterým prosazovaly své zájmy. V roce 1985 americký ministr financí James A. Baker volal po finanční injekci v objemu 20 miliard dolarů pro zadlužené státy Latinské Ameriky a o čtyři roky později jeho nástupce Nicholas F. Brady v realizaci této myšlenky – byť již modifikované - pokračoval. V březnu 1985 navrhl široké portfolio řešení, jak redukovat mexický dluh. Role Spojených států nespočívala pouze v roli mediátora, ale též v roli ručitele za splatnost 30letých mexických dluhopisů.¹⁷ V zainteresovanosti Spojených států na restrukturalizaci mexického dluhu není možné pohlížet pouze na dobrosrdečnost Ameriky a ochotu pomoci jinému státu v nesnázích. 80. léta minulého století nebyla tak ekonomicky liberální (a ekonomicky zdaleka tak otevřená) jako v současné době, a tato skutečnost bránila např. v expanzi amerických podnikatelských subjektů v zemích s ekonomikou, která byla charakterizována vysokými cly a vysokým podílem státu na ekonomice. Jak se později ukázalo, americká participace na dluhové, nejen mexické v krizi sledovala i její zájmy.

Finanční komunita dospěla ohledně restrukturalizace dluhu zemí Latinské Ameriky k závěru, že jihoamerické státy nutně potřebují základní ekonomické reformy. Výsledkem jednání byl takzvaný Washingtonský konsensus, jenž obsahoval základní tři pilíře reform. Prvním byla redukce ekonomické role státu, druhou podpora soukromého sektoru, což prakticky znamenalo i zprivatizování velké části státních

---

¹⁶ FERRARO, Vincent a Melissa ROSSER. Global Debt and Third World Development. World Security: Challenges for a New Century [online]. 1994 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/globdebt.htm>.

¹⁷ Tamtéž.

podniků a třetí požadavek spočíval v liberalizaci zahraničního obchodu k tomu, aby byly ekonomické trhy otevřeny ven a nikoliv dovnitř. Tím bylo myšleno snížení cel či dovozních kvót. Za touto dohodou lze implicitně vyčíst záměry americké strany. Výsledek dohody zcela korespondoval zájmům Spojených států, jimž otevření jihoamerických trhů poskytlo příležitost k expanzi amerických společností v Jižní Americe a následné expanzi americké ekonomiky jako celku. Jinými slovy, liberalizace jihoamerických států byla přesně to, co Amerika v danou dobu potřebovala. Vyústěním vztahů mezi USA a Mexikem bylo vytvoření Severoamerické dohody o volném obchodu (dále jen „NAFTA“), jejímž účelem bylo omezit obchodní a celní bariéry mezi USA, Kanadou a Mexikem. Vytvoření NAFTA – i přes počáteční odpor ze strany Mexika - bylo logickým vyústěním dluhových potíží Mexika a následné mediační funkcí Ameriky, přičemž Spojené státy mohly realizovat zcela dle svých představ zahraničně-ekonomickou politiku vůči Mexiku. Šedesát pět procent amerického zboží získalo bezcelní status ihned po účinnosti NAFTA či nejpozději do pěti let, polovina amerických zemědělských produktů bylo bezcelních ihned po účinnosti dohody. NAFTA rovněž otevřela Mexiko americkým investicím – americké společnosti vytvářely svá zastoupení v Mexiku a američtí obyvatelé mohli investovat do akcií mexických bank a pojišťoven. Dalším ekonomickým dopadem mezi Spojenými státy a Mexikem byla také způsobilost amerických firem – na rozdíl od jiných zahraničních firem – ucházet se o zakázky pro mexickou státní petrolejářskou firmu PEMEX.¹⁸ Politický cíl NAFTA byl prostý, Spojené státy zkrátka potřebovaly zajistit stabilní import ropy – v té době neimportovanější americkou komoditu – z Mexika z důvodu nestability na Blízkém východě (zejména po válce v Perském zálivu) a navzdory ústavě z roku 1917, která zakazovala participovat jiným státům na mexickém ropném průmyslu, nabídla Američanům příležitosti, alespoň účasti na tendrech PEMEXu, v mexickém petrochemickém průmyslu.¹⁹

Spojené státy svou podporu pomohly vyřešit tíživou mexickou situací, nicméně tato výpomoc rovněž sledovala zájmy Spojených států, které diktováním podmínek ohledně liberalizace mexického trhu dosáhly realizace svých vlastních zájmů. Důsledkem uvedených událostí byl posun v zahraniční politice Mexika, který je charakterizován liberalizací mexické ekonomiky v podobě nižších cel či zpřístupněním investičních příležitostí zahraničním subjektům.

---

¹⁸ SMITH, Peter. Talons of the eagle: Dynamics of U.S.-Latin relations, s.256-258.

¹⁹ Tamtéž s.260.

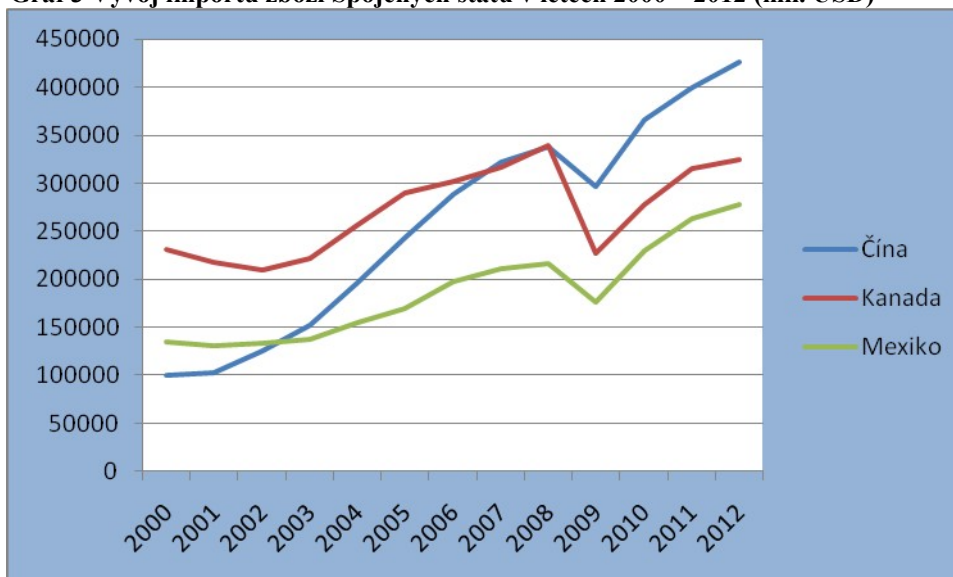
Americko-čínské ekonomické vztahy

Spojené státy a Čína jsou v současné době dvě největší ekonomiky světa, a proto je nezbytné, abych ve své práci analyzoval vývoj ekonomických vztahů mezi těmito dvěma státy od počátku 21. století a zároveň zkoumáním této oblasti dospěl k závěrům, jaký má nákup amerických státních dluhopisů vlastně dopad na tyto ekonomické vztahy.

Vývoj exportu a importu mezi Spojenými státy a Čínou

Na počátku 21. století byla Kanada největším importérem na amerických trzích a objem jejího importu byl více než 2x větší než import Číny, která zaujímala v oblasti importu třetí pozici za Kanadou a Mexikem. Avšak v letech 2003 a 2007 došlo k výměně pořadí největších importérů charakterizující čínskou expanzi zboží i služeb na americký trh. V minulosti byla Čína vnímána jako producent jednoduchého vývozního zboží, nicméně s nárůstem její ekonomické vyspělosti se rovněž změnila i struktura vyváženého zboží z Číny.

Graf 3 Vývoj importu zboží Spojených států v letech 2000 – 2012 (mil. USD)

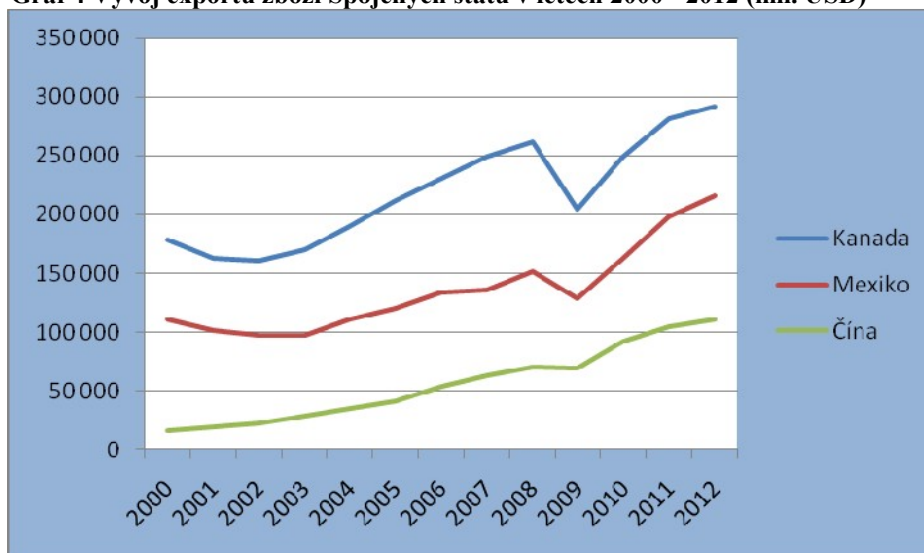
Zdroj: vlastní úprava dat z Global Patterns of U.S. Merchandise Trade.

Tabulka 4 Vývoj importu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil.USD)

Vývoj importu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Čína	100018	102278	125192	152436	196682	243470	287774	321442	337772	296373	364943	399361	425643
Kanada	230838	216627	209087	221594	256393	290384	302437	317056	339441	226448	277647	315346	324246
Mexiko	135926	131337	134615	138059	155901	170108	198253	210713	215913	176654	229907	262864	277652

Zdroj: Global Patterns of U.S. Merchandise Trade. International Trade Administration: U.S. Department of Commerce

Doménou čínského exportu jsou počítačová zařízení, která zaznamenávají každoroční růst exportu do USA, následované telekomunikačními přístroji a různým průmyslově vyráběným zbožím. Z nejnověji uvedených statistik tak vyplývá, že čínskému vývozu již nedominují hračky či obuv, ale dochází ke vzrůstu významu výroby poměrně náročných výrobků z oblasti elektroniky a elektrotechniky a lze předpokládat, že čínská dominantní importní pozice ve Spojených státech se bude dále upevňovat.²⁰ Rovněž nelze opomenout fakt, že nárůst čínského exportu do USA koresponduje s členstvím Číny ve Světové obchodní organizaci (dále jen „WTO“), jejímž členem je od roku 2001.²¹ Čínské členství mělo za následek liberalizaci čínského mezinárodní obchodu na straně exportu do USA, ale též i např. omezením protekcionismu pozitivní vliv na čínskou importní složku.²² Pro účel bakalářské práce je nutné zmínit skutečnost, že nárůst čínského exportu způsobil zvýšení dolarových rezerv, čemuž se budu věnovat níže.

Graf 4 Vývoj exportu zboží Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)

Zdroj: vlastní úprava z dat Global Patterns of U.S. Merchandise Trade

²⁰ MORRISON, Wayne. China-U.S. Trade Issues. Federation of American Scientists.

²¹ China and the WTO. WTO [online]. 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/china_e.htm.

²² Who we are. WTO [online]. 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm.

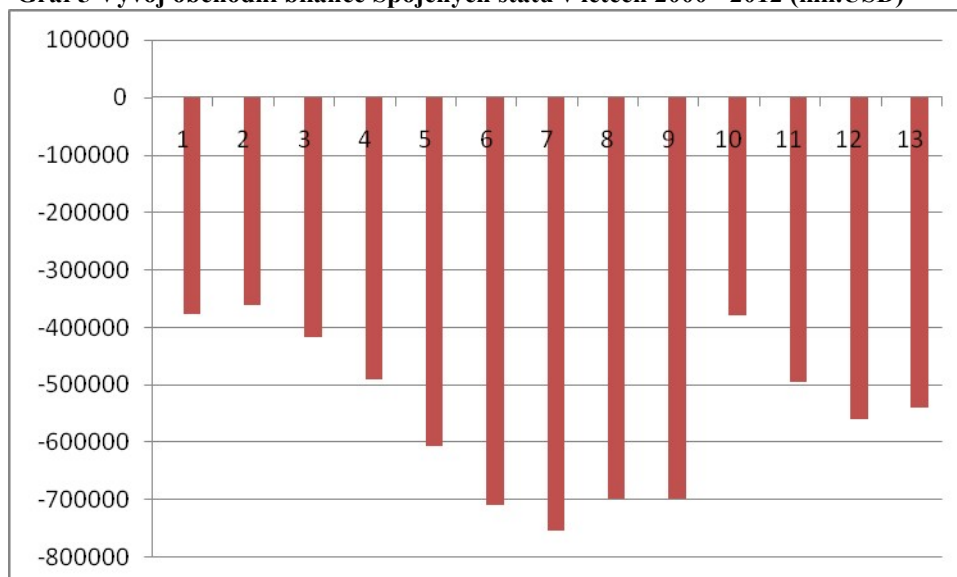
Tabulka 5 Vývoj exportu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil.USD)

Vývoj exportu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kanada	178 941	163 424	160 922	169 923	189 879	211 898	230 656	248 888	261 149	204 657	249 104	280 889	291 757
Mexiko	111 349	101 296	97 470	97 411	110 731	120 247	133 721	135 918	151 220	128 892	163 473	198 377	216 330
Čína	16 185	19 182	22 127	28 367	34 427	41 192	53 673	62 936	69 732	69 496	91 880	103 939	110 590

Zdroj: Global Patterns of U.S. Merchandise Trade. International Trade Administration: U.S. Department of Commerce

Čína se vzhledem k dlouhodobému vysokému ekonomickému růstu stala atraktivním odbytištěm pro americké exportéry. V současnosti je Čína třetím největším odběratelem amerického zboží a služeb a největším světovým nesousedním odběratelem. Při pohledu na graf zobrazující růst amerického exportu je patrné, že se během uplynulých 12ti let americký export do Číny zvětšil o více než 500 procent. Tento nárůst může být též zapříčiněn čínským ekonomickým růstem a nenasyceností neustále se rozvíjejícího trhu.

I přes vzrůstající export do Číny je obchodní bilance Spojených států velmi pasivní – jejímž důsledkem negativního salda je znehodnocování dolaru - a k vyrovnání platební bilance dochází prostřednictvím přebytku finančního účtu, jenž mimo jiné obsahuje emitované státní dluhopisy. Aukční prodej těchto dluhopisů zahraničním subjektům zvyšuje poptávku po dolaru, a právě tímto prodejem se zvýší poptávka po dolaru, a tím dojde k zpět k posílení měny.²³

Graf 5 Vývoj obchodní bilance Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil.USD)

Zdroj: vlastní úprava z dat Ministry of Commerce

²³ PAVELKA, Tomáš. Makroekonomie, s. 186.

Tabulka 6 Vývoj obchodní bilance Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
-376749	-361771	-417432	-490984	-605357	-708624	-753288	-696728	-698338	-379154	-494737	-559880	-539514

Zdroj: U.S. Trade in Goods and Services - Balance of Payments (BOP) Basis. U.S. Department of Commerce [online]. 2013 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.census.gov/foreign-trade/statistics/historical/gands.pdf>.

Z příloženého grafu vyplývá, že od roku 2000 docházelo k nárůstu pasivního salda obchodní bilance až do počátku finanční krize, nicméně i poté je současné saldo obchodní bilance vyšší než ve srovnání před deseti lety. Jak jsem výše uvedl, důsledkem toho nárůstu mohlo být i zvýšení snahy ze strany Spojených států k tomu, aby dluhopisy byly prodány zahraničním subjektům z důvodu posílení měny. Z vývoje uvedeného importu do USA a exportu tak vyplývá, že obchodní bilance Spojených států dosahuje vysokých negativních čísel, což se odráží v hodnotě kurzu amerického dolaru a následného vyrovnání platební bilance přes finanční účet a posilování dolaru právě prodejem amerických dluhopisů zahraničním subjektům.

Čínské investice ve Spojených státech

Ve Spojených státech Čína investuje své prostředky dvojí formou. První je investice do státních dluhopisů, o jejichž struktuře a současném stavu jsem se zabýval v jedné z úvodních kapitol, druhou formou investování jsou přímé čínské investice. Jejich účel je obdobný jako v případě přímých amerických investic v Číně – jsou např. prostředkem k tomu, aby se čínské společnosti staly globálními hráči na trhu a mohly expandovat i na americkém trhu.

Čínské společnosti zvyšují své přímé investice ve Spojených státech, a za rok 2012 jejich objem dosáhl rekordních 6,5 miliard dolarů. Spekuluje se, že zvýšením investic mohou zlepšit přístup k know-how a moderním technologiím.²⁴ Růst investic je – oproti letům 2009, kdy investice dosáhly výše pouhých 1,1 miliardy dolarů a 2010 ve výši 3,1 miliardy dolarů²⁵ - sice znatelný, ale v celkovém měřítku tvoří přímé investice necelé procento všech zahraničních přímých investic ve Spojených státech.²⁶ Řada čínských investorů si rovněž dělá záslusk na státní či strategické podniky, jako tomu bylo v roce 2005, kdy China National Offshore Oil Corporation (dále jen „CNOOC“)

²⁴ CARUSO-CABRERA, Michelle. Chinese Investment in US May Break Record in 2013.

²⁵ BAREFOOT, Kevin a Marilyn IBARRA-CATON. Direct Investment Positions for 2010. U.S. Department of Commerce: U.S. Bureau of Economic Analysis.

²⁶ CARUSO-CABRERA, Michelle. Chinese Investment in US May Break Record in 2013.

projevila zájem o převzetí americké ropné společnosti Unocal. CNOOC předložila nejvyšší cenovou nabídku ve výši 16 miliard dolarů a krátce po jejím podání vzbudila v Kongresu pozdvižení a obavy spojené s převzetím Unocal čínskou korporací převážily nad nejvyšší finanční nabídkou.²⁷ Krátce po bouřlivé reakci v Kongresu se CNOOC rozhodla, že od transakce odstoupí, čímž byla dosud největší čínská přímá investice zmařena.²⁸ Mimoto ve Spojených státech existuje speciální mezirezortní výbor *The Committee on Foreign Investment in the United States*, jenž je oprávněn zkoumat chystané akvizice a fúze amerických společností, jejichž převzetí zahraničním subjektem by mohlo mít vliv na národní bezpečnost Spojených států.²⁹ Z uvedených objemů přímých investic vyplývá, že se v dalších letech žádná investice v objemu obdobném Unocal neuskutečnila, a proto není tato forma investic z čínské strany prozatím rozšířená. Naopak objem nepřímých investic ve formě nákupu amerických bondů se neustále zvyšuje, z mé analýzy ale vyplývá, že tato skutečnost nijak neovlivňuje oblast přímých investic, kdy naopak pokus o větší transakci skončil z politických důvodů nezdarem.

Případ Čchen Kuang-čchenga

I přes trvalý ekonomický růst jsou lidská práva v Číně stále palčivou oblastí, za kterou je často kritizována. Není proto divu, že v dubnu roku 2012 obletěla svět zpráva o útěku Čchen Kuang-čchenga ze svého velmi střeženého obydlí, jelikož jeho cílovou destinací byla ambasáda Spojených států v Pekingu. Tento případ byl s očekáváním pozorován zejména z důvodu, jak se k situaci postaví čínští a američtí představitelé vzhledem k lidsko-právní problematice, jež byla v minulosti mnohokrát předmětem vzájemných sporů, a zdali mezi oběma stranami dojde k závažnějšímu konfliktu s negativním dopadem na čínsko-americké vztahy. Na základě analýzy předních světových médií komparuji původní předpovědi politických komentátorů s tím, jak nakonec tento případ dopadl. Tuto komparaci provádím z důvodu, že reflektuje to, jak

---

²⁷ WAYNE, Leslie a David BARBOZA. Unocal Deal: A Lot More Than Money Is at Issue. The New York Times [online]. 24.6.2005, . [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2005/06/24/business/worldbusiness/24china.html?pagewanted=all&_r=0.

²⁸ WHITE, Ben. Chinese Drop Bid To Buy U.S. Oil Firm. The Washington Post [online]. 3.8.2005, . [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/08/02/AR2005080200404.html>.

²⁹ The Committee on Foreign Investment in the United States. U.S. Department of Treasury [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/resource-center/international/Pages/Committee-on-Foreign-Investment-in-US.aspx>.

byly vnímány americko-čínské vztahy v oblasti lidských práv politickými komentátory v době útěku Čchen Kuang-čchenga.

Krátce po útěku se navíc Čchen Kuang-čcheng zviditelnil tím, že zveřejnil video popisující strasti a útlaky jeho rodiny, která musela v domácím vězení trpět a vyzýval jím i čínského premiéra Wen Ťia-Paa, aby bylo jeho odsouzení a týrání prověřeno. Dále Čchen požadoval ochranu své rodiny a zvýšenou pozornost korupci ve své zemi za podmínky, že budou ti, kteří se jí dopouští, potrestáni dle platného práva.³⁰ Pan Čchen byl známým politickým aktivistou již před jeho útěkem. Ještě v roce 2003 byl vydáván na stránkách tamní samosprávy za příklad handicapovaného slepce, jenž sám podporoval handicapované, poněvadž jako právník-samouk pomáhal místním chudým a nevzdělaným obyvatelům s řešením základních právních otázek. Potíž nastala ve chvíli, kdy za ním chodily těhotné ženy se žádostí o radu, jak se vyhnout nucené sterilizaci či potratu, ke kterým je nezákonně nutily místní úřady. Čchen Kuang-čcheng se rozhodl s tímto bezprávím bojovat a připravil kolektivní žalobu proti nelegálnímu postupu místních úřadů a policie. Tímto krokem si však nepřátelil režim a jeho příběh nabral zcela jiný směr. Nejprve byl odsouzen na 4 roky za údajné rozkrádání majetku, posléze byl nucen strávit roky v domácím vězení, ke kterému ale nebyl nikdy odsouzen.³¹ Případů čínských politických vězňů, jakým je příběh pana Čchena, může být v Číně celá řada. Jeho případ je díky řadě okolností výjimečným. V první řadě je jeho útek pozoruhodný tím, že i přes svou indispozici v podobě ztráty zraku dokázal utéct ze svého střeženého obydlí a následným zveřejněním zmíněného videa si získal značnou mediální pozornost po celém světě. Druhým specifickým atributem je cílová destinace, kterou si slepý právník Čchen Kuang-čcheng zvolil, a tím byla ambasáda Spojených států amerických.

V reakci na mediální pozornost a cíl Čchenova útěku se The Guardian trefně zabýval otázkou, jaká bude odezva ze strany Číny, když Čchen po svém útěku pobýval na ambasádě USA. Správně otázka zněla, zdali se Čína postaví k problému represí anebo reformním postojem, kterým by čínští představitelé prokázali, že vnitřní i zahraniční politika dospěla k liberálnímu posunu. Podle Sidney Rittenberga je tento případ klíčovým bodem v diskuzích mezi čínskými reformátory a konzervativním křídlem. Případ též ovlivnil předvolební kampaň amerických prezidentských voleb,

---

³⁰ China dissident Chen Guangcheng escapes house arrest. The BBC [online]. 27.4.2012, . [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-17865465>.

³¹ SOBOTA, Jiří. Útěk z provincie Šan-tung. Respekt [online]. 6.5.2012, č. 22 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://respekt.ihned.cz/c1-55710430-utek-z-provincie-san-tung>.

když Mitt Romney vyzval Baracka Obamu k tomu, aby se do případu vložil a poskytl panu Čchenovi ochranu.³² Dle The Economist byl čínský postoj jak pro americko-čínské vztahy, tak pro vnitropolitické vztahy klíčový. Pokud by byl Čchen potrestán a ze země nepropuštěn, toto rozhodnutí by korespondovalo starým čínským pořádkům, a zároveň by byl Barack Obama ponížen a tato reakce bude mít taktéž dopad na vztahy mezi Spojenými státy a Čínou.³³ Čínské politbyro tak stálo na rozcestí, jelikož tento příběh nebyl pouze o postoji k nežádoucím osobám v zemi, ale zejména o dalším politickém vývoji v Číně i v zahraničních vztazích vůči Spojeným státům. Případ na sebe strhl významnou mediální pozornost, a bylo na čínských představitelích, aby i svému lidu dokázali, že již není možné tolerovat úřednickou – dosavadní a konzervativní - libovůli, která nakládala se životy obyčejných Čínanů bez ohledu na platné právo.

Rozuzlení případu pana Čchena bylo rychlejší, než se původně očekávalo, jelikož necelý měsíc po jeho útěku se, společně s jeho rodinou, objevil v New Yorku, a byl tak vydán do svobodné země, kde mohl o všem, co prožil, zcela volně hovořit.³⁴ Jeho případ tak naznačil, že i přes zvyšující se čínský ekonomický vliv a nákup amerických státních dluhopisů se americko-čínské vztahy vyvíjí pozitivně navzdory lidsko-právní otázce, jež je pro Čínu velice choulostivá. Čínští představitelé zvolili přívětivější ze dvou variant, pro kterou se mohli rozhodnout, ačkoliv nebylo na počátku i dle politických komentátorů příběhu jisté, kterou z nich zvolí. Na druhou stranu lze na případ nazírat i tak, že nedošlo pouze k čínskému ústupku, ale ke vzájemnému čínskému a americkému konsensu. Tento závěr je přípustný i z důvodu, že dle výše uvedených citovaných médií nebyl zpozorován nátlak ze strany Spojených států vůči Číně.

---

³² WATTS, Jonathan. Chen Guangcheng escape: will China's reaction be reform or repression?. The Guardian [online]. 30.4.2012, . [cit. 2013-04-15]. Dostupné z:

<http://www.guardian.co.uk/world/2012/apr/30/chen-guangcheng-reaction-reform-repression>.

³³ Chen, China and America. The Economist [online]. 5.5.2012 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z:

<http://www.economist.com/node/21554247>.

³⁴ Tamtéž.

Prezidentská volební kampaň v roce 2012 a její zaměření na vztahy s Čínou

V této kapitole analyzuji stanoviska Mitta Romneyho a Baracka Obamy vůči Číně v průběhu předvolební kampaně, přičemž se zaměřím zejména na to, v jakých oblastech se oba kandidáti proti Číně vymezili a zdali toto vymezení má spojitost s nákupy amerických dluhopisů Čínou.

Ještě v srpnu 2011 hovořil Romney o Číně jako přátelské zemi, jež nechce Spojené státy zničit, ale naopak být partnerem, který má zájem o Ameriku silnou např. proto, aby nakupovala čínské výrobky a docházelo ke vzájemné ekonomické kooperaci, čímž by se odlišila od Ruska.³⁵ Z uvedeného nic nenasvědčovalo tomu, že se posléze Čína stane Romneyho oblíbeným terčem kritiky, a to zejména v oblasti její měnové politiky a práv duševního vlastnictví.

V polovině října roku 2012, tedy v době, kdy se kampaň vyostřovala, se oba prezidenští kandidáti vyjadřovali k čínsko-americkým vztahům. Postoj Mitta Romneyho byl vůči Číně velmi kritický, primárně již ve zmíněné oblasti měnové politiky a duševního vlastnictví. Romney si nebral servítky a prohlásil, že pokud by byl zvolen prezidentem, hned první den ve funkci by se nebál označit Čínu za měnového manipulátora, jelikož dle něj Číňané záměrně fiktivně udržují měnový kurz juanu na nízké hodnotě z důvodu, aby jejich zboží bylo výhodnější k exportu oproti zboží z jiných zemí.

Druhá oblast, která se stala terčem kritiky, bylo obvinění z krádeže vzorů, patentů a technologií amerických společností. „V Číně je dokonce i fiktivní pobočka Apple Store prodávající padělané výrobky.“, nechal se Romney slyšet.³⁶ Co se týče nákupu amerických dluhopisů, Mitt Romney se nijak vůči této problematice širěji nevymezoval. Ve svém projevu na Republikánském národním shromáždění, na kterém byl nominován jako prezidentský kandidát za Republikánskou stranu, nabídl otázku, zdali si chce Amerika půjčit bilion dolarů od Číny? Ačkoliv tento dotaz zazněl na velmi důležitém projevu, nutno poznamenat, že otázka půjčování peněz od Číňanů je v komparaci s podhodnocováním juanu a právy duševního vlastnictví Romneyho

---

³⁵ Mitt Romney on China. The Political Guide [online]. 2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.thepoliticalguide.com/Profiles/Governor/Massachusetts/Mitt_Romney/Views/China/.

³⁶ RILEY, Charles. Tough talk on China. CNNMoney [online]. 17.10.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://money.cnn.com/2012/10/16/news/economy/china-election-romney-obama/index.html>.

marginálním tématem.³⁷ Reakce politických komentářů byla vůči Romneyho výpadům, jež se zdály poměrně tvrdé, zdrženlivější, jelikož jeho předvolební rétorika, kterou zvolil, lze považovat za klasickou, agresivnější formu předvolební rétoriky. Nejedním americký prezident den po inauguraci změnil svou politiku vůči Číně od základů a čínští představitelé na tyto výpady často ani nereagují, protože jsou na ně v předvolebním období zvyklí.³⁸ Nelze vyvodit, že by Romneyho výtky, kterým Čína čelila, měly úzkou spojitost s nákupy dluhopisů a také je nutné poznamenat, že, vzhledem k předchozím Romneyho liberálnějším názorům (viz srpen 2011), se jeho konzervativní a útočné postoje zřejmě staly záměrně součástí jeho volební kampaně.

Také Barack Obama rok před prezidentskou kampaní měl pro Čínu slova chvály, poněvadž ji dával jako příklad toho, jakého růstu může země dosáhnout, pokud bude investovat do infrastruktury, vzdělání a inovací tak jako Čína.³⁹ I když Barack Obama zvolil proti Číně opatrnější rétoriku, ústředním tématem jeho předvolební kampaně byla – v rámci americko-čínských vztahů - ekonomická oblast, ve které se zejména kriticky zaměřoval na čínské obchodní praktiky, které zvýhodňují čínské společnosti, ať už formou dotací anebo celní zátěží pro zboží dovážené do Číny.⁴⁰ Barack Obama neopomněl v rámci předvolebního setkání v Ohio voličům připomenout, že Mitt Romney v okolí Ohia prohlašoval, že si tzv. vyhrne rukávy proti Číně, ač sám Romney byl ve svých společnostech průkopníkem outsourcingu a mnoho pracovních míst bylo tímto vytvořeno v Číně, což je zajisté paradoxní.⁴¹

Ačkoliv Mitt Romney zvolil ve své předvolební kampani tvrdší postoj vůči Číně než Barack Obama, nedají se považovat jeho protičínské výstupy za velmi útočné, a je nezbytné přihlížet i k poznámkám politických komentátorů, jež očekávali, že oba kandidáti svou rétoriku po volbách zmírní. Mitt Romney si zvolil ve své kampani dvě oblasti, kterými Čínu kritizoval a nedá se říci, že by své projevy soustřeďoval na problematiku nákupu dluhopisů. Barack Obama se taktéž zaměřil na problematiku

---

³⁷ Transcript of Mitt Romney's speech at the RNC. Fox News [online]. 30.8.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.foxnews.com/politics/2012/08/30/transcript-mitt-romney-speech-at-rnc/#ixzz2RrxVZ42>.

³⁸ SHAPIRO, Ari. Romney Aims Tough Talk At China, And Obama. NPR [online]. 26.7.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.npr.org/2012/07/26/157439602/romney-aims-tough-talk-at-china-and-obama>.

³⁹ GRAMMATICAS, Damian. Barack Obama confronts the China challenge. BBC News [online]. 25.1.2012 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-16727625>.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Excerpts: Obama to talk trade enforcement against China in Ohio. CNN Politics [online]. 17.12.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://politicalticker.blogs.cnn.com/2012/09/17/excerpts-obama-to-talk-trade-enforcement-against-china-in-ohio/>.

ekonomických vztahů mezi Čínou a Amerikou, nicméně meritem jeho projevů byla oblast nerovných obchodních podmínek pro americké společnosti v komparaci se společnostmi čínskými. Obama zmiňoval skutečnost, že Čína drží 7 až 8 procent amerického dluhu, pouze velice okrajově. Nelze si nepovšimnout, že oba kandidáti soustřeďovali svou kritiku výhradně na ekonomické oblasti, naproti tomu vynechávali ze svých projevů problematiku lidských práv, která byla v minulosti ústředním tématem v rámci americko-čínských vztahů. Na mlčení ohledně problematiky lidských v rámci předvolební kampaně lze též nazírat jako na reálný ústupek ze strany Spojených států v zájmu korektních vztahů s Čínou.

Dále je třeba podotknout, že předvolební rétorika má za cíl ovlivňovat domácí publikum, kterého – vzhledem k dopadům ekonomické krize ve Spojených státech – zajímala jiná témata než nákupy amerických státních dluhopisů zahraničními subjekty.

Prodej zbraní Tchaj-wanu

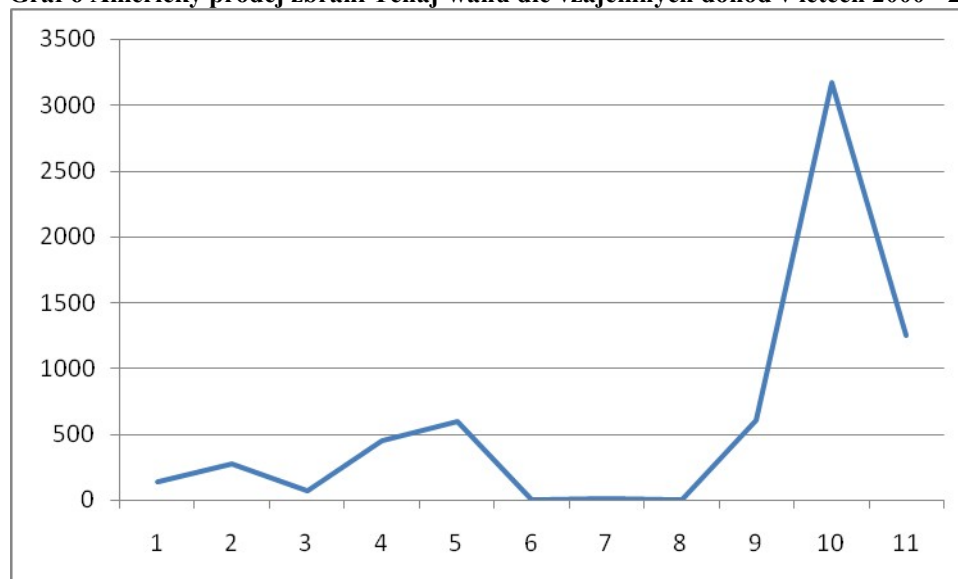
Déle trvajícím konfliktem mezi Spojenými státy a Čínou je prodej zbraní Tchaj-wanu, kdy v důsledku tohoto prodeje došlo k ochlazení vzájemných vztahů v roce 2008. Účelem této kapitoly je zmapovat aktuální vývoj v tomto sporu a ze získaných poznatků vyvodit závěr, jestli nákup amerických dluhopisů může mít dopad na vývoj této sporné oblasti.

V roce 2008 Spojené státy přislíbily, že v následujících letech dodají Tchaj-wanu zbraně v hodnotě 6,5 miliard dolarů s tím, že dodávka bude mimo jiné obsahovat např. 30 útočných helikoptér typu Apač a 330 střel typu Patriot. Čínské ministerstvo zahraničí tuto zprávu neslo nelibě a na svých webových stránkách oznámilo, že jediným záměrem Spojených států je vměšování do vnitřních záležitostí Číny.⁴² Na níže uvedeném grafu je patrný nárůst dohodnutých prodejů zbraní Tchaj-wanu od roku 2008, přičemž z výše uvedeného prohlášení čínského ministerstva zahraničí vyplývá, že Čína s tímto nárůstem rozhodně nesouhlasí a vnímá jej jako zásah do svých vnitřních záležitostí.

---

⁴² USA dodají Tchajwanu zbraně za 6,5 miliardy. IHned.cz [online]. 4.10.2008 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-asie-a-pacifik/c1-28722870-usa-dodaji-tchajwanu-zbrane-za-6-5-miliardy>.

Graf 6 Americký prodej zbraní Tchaj-wanu dle vzájemných dohod v letech 2000 - 2010 (mil. USD)

Zdroj: vlastní úprava z dat U.S. Conventional Arms Sales to Taiwan. Arms Control Association

Tabulka 7 Americký prodej zbraní Tchaj-wanu dle vzájemných dohod v letech 2000 - 2010

Americký prodej zbraní Tchaj-wanu dle vzájemných dohod v letech 2000 - 2010 (mil. USD)										
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
134	272	71	445	591	0,244	10	0,22	608	3170	1250

Zdroj: U.S. Conventional Arms Sales to Taiwan. Arms Control Association

Navzdory dohodě z roku 2008 a následnému krátkodobému ochladnutí diplomatických vztahů mezi Spojenými státy a Čínou se rozhodla Obamova administrativa pokračovat v nastoleném trendu a schválila další prodej zbraní Tchaj-wanu, tentokrát v objemu 5,8 miliard dolarů. Reakce čínských představitelů nenechala na sebe dlouho čekat. Luo Yuan, čínský vojenský generál, prohlásil, že Amerika podvádí a dělá z čínského lidu bláznů. Na druhou stranu se dalo očekávat, že reakce od generála čínské armády bude přehnaná v porovnání se skutečným dopadem na vzájemné vztahy. Shi Yinong, ředitel Centra pro americká studia na Renmin University, správně odhadoval, že daná situace bude mít negativní dopad na čínské veřejné mínění vůči Spojeným státům, avšak se tato situace nedotkne celkových bilaterálních vztahů, pokud jde obchod a podnikání mezi oběma zeměmi.⁴³ Senátor James Inhofe při lednové návštěvě Tchaj-wanu v roce 2013 oznámil, že Spojené státy plánují uzavřít novou dohodu týkající se prodeje zbraní Tchajwanu mezi roky 2013 až 2015, čímž opět popudil Čínu. Do konce roku 2015 mají být dodány již dříve dohodnuté helikoptéry Apáč a střely Patriot. Objemy nasmlouvaných dodávek zbraní pro roky

⁴³ JACOBS, Andrew. Arms Sale Draws Angry, but Familiar, Reaction. The New York Times [online]. 22.9.2011 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2011/09/23/world/asia/china-expresses-anger-over-latest-us-arms-sales-to-taiwan.html?_r=0.

2009 – 2017, tedy za vlády Baracka Obamy, dosáhnou celkové výše jedné třetiny všech dodávek zbraní od roku 1979, kdy Spojené státy navázaly s Čínou diplomatické styky. Ve zprávě Čínského internetového informačního centra vydaného v roce 2013 se hovoří o tom, že tyto uzavřené dohody mezi Spojenými státy a Tchaj-wanem brání v rozvoji vztahů mezi Čínou a USA.⁴⁴ Článek vydaný China United States Exchange Foundation, která je nevládní a neziskovou hongkongskou institucí, vyjadřuje znepokojení nad prodejem zbraní Tchaj-wanu, jelikož tyto prodeje dle uvedené instituce způsobují značné problémy mezi Spojenými státy a Čínou, přičemž nezapomíná dodat, že Tchaj-wan patří Číně již od dávných dob a otázka prodeje zbraní je vnímána jako nejcitlivější a nejdůležitější téma americko-čínských vztahů. Zároveň vyzývá Spojené státy k tomu, aby přestaly prodávat zbraně Tchaj-wanu a přispěly tím pozitivnímu vývoji americko-čínských vztahů.⁴⁵

Z čínských prohlášení je patrné, že současný stav týkající se prodeje zbraní na Tchaj-wan je proti vůli čínských vládních představitelů. Čína je na oblast Tchaj-wanu velice citlivá a dané území si nárokuje jako její součást, a proto jsou prodeje zbraní ze strany Spojených států rozhodně nepřijatelné. Za současných situací, která v oblasti prodeje zbraní panuje, nelze předpokládat, že by se Spojené státy v důsledku prodeje jejich státních dluhopisů Číně jakkoliv podřizovaly čínským zájmům. Naopak od roku 2008, kdy dochází k masivnímu nákupu amerických státních dluhopisů, došlo k rapidnímu nárůstu prodeje zbraní Tchaj-wanu.⁴⁶

---

⁴⁴ US' arms sales to Taiwan impede Sino-US relationship. China Internet Information Center [online]. 17.1.2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.china.org.cn/opinion/2013-01/17/content_27716480.htm.

⁴⁵ ZURONG, Wu. Is it Time to Stop Arms Sales to Taiwan?. China-US Focus [online]. 2.4.2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.chinausfocus.com/foreign-policy/is-it-time-to-stop-arms-sales-to-taiwan/>.

⁴⁶ Obdobná situace také panuje i ve sporu o oblast Jihočínského moře, jehož území si nárokují kromě Číny také Filipíny, Vietnam a další přilehlé státy. Do neshody o tom, který z uvedených států má na tuto oblast nárok, se vložily i Spojené státy, což je rovněž proti čínské vůli. Případ Jihočínského moře tak dokládá, že i přes odpor Číny ohledně vměšování Spojených států do tohoto konfliktu, se zde Spojené státy angažují. Toto jednání je tak v rozporu s myšlenkou, že by Číňané ovlivňovali nákupy amerických dluhopisů zahraniční politiku USA, viz KLARE, Michael. The United States Heads to the South China Sea. Foreign Affairs [online]. 21.2.2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.foreignaffairs.com/articles/139023/michael-t-klare/the-united-states-heads-to-the-south-china-sea>.

Možné riziko prodeje veškerých dluhopisů ze strany Číny

Vzhledem k celkovému objemu amerických státních dluhopisů držených Čínou vyvstává relevantní otázka, jaká by mohla nastat situace, pokud by se Čína rozhodla prodat veškeré americké dluhopisy, a jaké by měl tento prodej negativní konsekvence jak pro americkou tak čínskou stranu. Přesto, že na otázku nelze zcela exaktně odpovědět, je možné na základě ekonomických teorií a vývoje poptávky po amerických dluhopisech odvodit, jak by tato situace mohla přibližně vypadat.

Nejprve analyzují situaci z pohledu Spojených států – dlužníka. Čína by se rozhodla prodat buď veškeré dluhopisy, které aktuálně drží anebo by přestala nakupovat nově emitované bondy. První možnost je pro Ameriku méně příznivá a pravděpodobně by způsobila veliké znepokojení na finančních trzích, což by se projevilo v menší ochotě ostatních států nakupovat dluhopisy za nízký úrokový výnos. Otázkou je, o kolik desetin procentních bodů by se úrok dluhopisů zvýšil, nicméně vzhledem k objemu emise (viz výše) by se i drobné navýšení ve formě desetin procent znamenalo zvýšené náklady na financování federálního deficitu i v řádech desítek miliard dolarů.

Na druhou stranu, jak jsem již uvedl v kapitole *motivy nákupu amerických státních dluhopisů*, americký dolar je v současné době zastoupen jako rezervní měna ve více než 62 procentech aktiv centrálních bank na světě a stále je největší devizovou rezervou světa. Lze tedy předpokládat, že by zájem o americké dluhopisy dramaticky nepoklesl. Jejich zahraniční prodeje jsou momentálně rekordní, a nákupy amerických bondů navyšuje jak Japonsko, tak Brazílie.⁴⁷

Pro čínskou ekonomiku jsou specifické dvě ekonomické situace související s nákupy dluhopisů. Tou první je skutečnost, že Čína udržuje vysokou hodnotu devizových rezerv, za což je státy i finančními trhy kritizována. Objem devizových rezerv se neustále zvyšuje, a v dubnu roku 2013 dosáhl rekordního objemu 3,4 bilionu dolarů.⁴⁸ Jedním z důvodů, proč Čína drží tak vysoký objem devizových rezerv, je, že jejich součástí jsou rovněž emitované dluhopisy zahraničními subjekty, v tomto případě

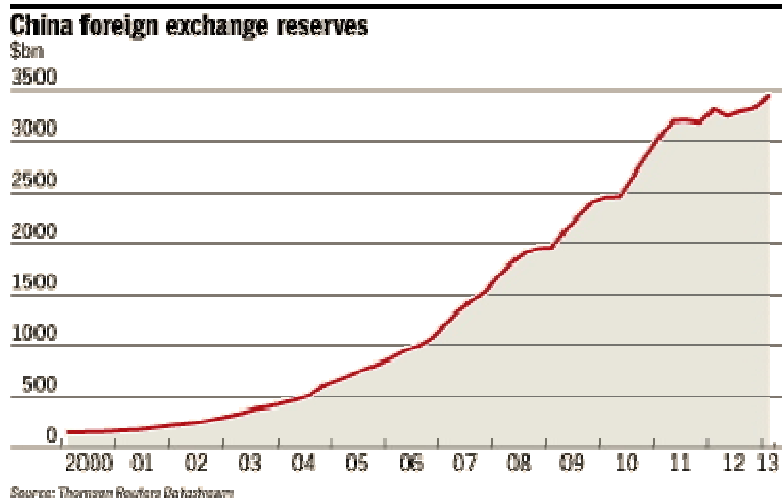
---

⁴⁷ Zahraniční poptávka po amerických dluhopisech je na rekordu. Finance.cz [online]. 17.12.2012 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/374491-zahranicni-poptavka-po-americkych-dluhopisech-je-na-rekordu/>.

⁴⁸ <http://www.ft.com/cms/s/0/d0fdafbe-a255-11e2-ad0c-00144feabdc0.html#axzz2RzhSkq87>.

rovněž i americké státní dluhopisy.⁴⁹ Na konci měsíce ledna 2013 převyšoval podíl amerických dluhopisů na celkových devizových rezervách 37 procent.

Graf 7 Vývoj čínských devizových rezerv

Zdroj: China's forex reserves reach \$3.4tn, The Financial Times

Pro rozvíjející se ekonomiky je specifické proudění kapitálu z ekonomik rozvinutých, avšak tento ekonomický zákon pro čínsko-americké ekonomické vztahy rozhodně neplatí, viz kapitola *Americko-čínské vztahy*. Trend je v tomto případě opačný, v ekonomii nazýván jako Lucasův paradox.⁵⁰ Co z uvedeného pro Čínu vyplývá? Pokud by se rozhodla prodat veškeré jí držené americké bondy za americké dolary, nastanou pro Čínu tři nepříjemné situace. Vzhledem k tomu, že zahraniční dluhopisy jsou obecně součástí devizových rezerv, jejich velikost by nezmenšila, a pokud ano, tak pouze o diskont tvořící rozdíl mezi jmenovitou hodnotou dluhopisu a prodejní cenou za předpokladu, že by byla nižší než cena nákupní. Krom toho by Čína získala hotovostní oběživo, které by nemělo žádné využití, a díky inflaci by hotovostní držba dolarů byla pro Čínu ztrátová. Ačkoliv se Čína v minulosti rozhodla diverzifikovat riziko tím, že projevila zájem o dluhopisy emitované státy Evropské unie, v současnosti stále narůstá objem držených amerických dluhopisů, a i kdyby se i přesto rozhodla nakupovat dluhopisy v jiné než dolarové měně, trátila by na konverzi dolarů například za eura. Poslední, a velmi výrazné negativum ležící v prodeji dluhopisů v objemu 1,25 bilionu dolarů, by spočívalo v pravděpodobně nižší prodejní ceně dluhopisů, než byla jejich nákupní cena. I když je poptávka po amerických bondech

⁴⁹ REVENDA, Zbyněk. Centrální bankovníctví, s. 126.

⁵⁰ V zajetí globálního cyklu likvidity. Patria Online [online]. 10.2.2012 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2006243/v-zajeti-globalniho-cyklu-likvidity.html>.

vysoká, prodej tak obrovského množství dluhopisů by zjevně převýšil jejich aktuální poptávku.

Z mé analýzy plyne, že prodej dluhopisů by představoval větší rizika a negativa spíše pro Čínu než pro Američany, a proto neshledávám argument, že Čína nakupuje dluhopisy také za účelem ovlivňování zahraniční politiky Spojených států, jako opodstatněný.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zodpovědět na otázku, zdali je možné, aby nákupy amerických státních dluhopisů Čínou mohly posloužit jako nástroj ovlivňující zahraniční politiku Spojených států. Na položenou otázku jsem se snažil odpovědět zkoumáním vytyčených oblastí mezi Spojenými státy a Čínou, přičemž bylo nezbytné se nejprve zabývat aktuální ekonomickou situací USA a ověřit předpoklad, že je možné, aby věřitel ovlivňoval zahraniční politiku dlužníka pomocí nákupu dluhopisů či poskytováním půjček.

Rozpočet Spojených států je posledních deset let deficitní, a obzvláště v období finanční krize se zadlužení zvyšuje, čemuž odpovídá zvýšená emise státních dluhopisů. S růstem zadlužení rovněž narůstá objem dluhopisů držený Čínou, jehož přírůstek je od roku 2008 zaznamenán ve výši 250 procent. Vzhledem k objemu čínských dolarových devizových rezerv je pro Čínu výhodné držet dluhopisy i přes to, že jejich úrokový výnos není vysoký, protože jsou americké obligace hodnoceny stále jako bezpečné. Přesto byly Spojené státy Čínou kritizovány ohledně rozpočtové kázně a čínští představitelé naznačili, že pokud se Spojeným státům nepodaří snížit rozpočtový schodek, budou nuceni restrukturalizovat své zahraniční investice. Proto vyvstala otázka, jestli jsou Číňané schopni ovlivňovat zahraniční i vnitřní politiku USA a do jaké míry by Spojené státy ohrozil případný prodej veškerých čínských dluhopisů.

Práce se zabývala pěti oblastmi, které byly zvoleny tak, aby zahrnovaly důležité okruhy, jež jsou nejčastěji předmětem diskusí v rámci americko-čínských vztahů. Případ čínského disidenta Čchen Kuang-čchenga ukazuje, že ani Spojené státy ani Čína neměly zájem vyvolávat konflikt ohledně jeho útěku na americkou ambasádu, a ačkoliv je oblast lidských práv, za kterou je Čína kritizována, nedošlo v tomto případě

k vyhocenějšímu konfliktu. Také předvolební kampaň obou prezidentských kandidátů se nenesla v duchu útočení na Čínu a téma držby státních dluhopisů v rukou Číny bylo téma velice okrajové, stejně jako lidsko-právní otázka. Přesto, že Čína je velice znepokojena prodejem zbraní Taiwanu Spojenými státy, byl objem prodaných zbraní za poslední dva roky navýšen a obdobná situace je k vidění ve sporu Jihočínského moře, kdy se Spojené státy angažují v konfliktu v tomto teritoriu mezi Čínou a dalšími státy, což Čína nese velice nelibě. Pokud by Čína měla zásadnější vliv na zahraniční politiku Spojených států, rozhodně by Spojené státy zastávaly v obou těchto případech jiná stanoviska.

Ze závěrů z uvedených oblastí tak vyplývá, že za současných podmínek není možné, aby nákupy amerických státních dluhopisů Čínou posloužily jako nástroj výrazněji ovlivňující zahraniční politiku Spojených států, čemuž koresponduje i analýza americko-čínských vztahů a závěry z kapitoly ohledně možných rizik prodeje veškerých dluhopisů ze strany Číny.

Vzhledem k tomu, že ekonomiky Spojených států a Číny jsou největší světové ekonomiky, které spolu úzce spolupracují, je nežádoucí, aby se Čína pokoušela ovlivňovat zahraniční politiku USA. Mimo to v kapitole *Možné riziko prodeje veškerých dluhopisů ze strany Číny* docházím k závěru, že by případný prodej všech amerických státních dluhopisů, které má Čína k dispozici, byl velmi škodlivý pro oba státy. Nákup amerických bondů je racionálním čínským krokem, protože jsou považovány za bezpečnou investici a k tomu, aby Čína udržela juanu kurz na současné úrovni, dolarové rezervy ve svém portfoliu potřebuje. Relativně příznivé vzájemné vztahy jsou tak důsledkem úzké propojenosti obou velkých ekonomik.

Summary

This thesis deals with the question whether China's purchases of American government bonds affect the foreign policy of the USA. The author tries to answer the set question by analyzing chosen areas between the USA and China, and it was necessary to first examine the current economic situation of the USA and to accept the premise that the lender can influence the foreign policy of the borrower by buying bonds or offering loans.

The first part of the thesis is concerned with the budget of the USA, which has been in deficit for the last ten years. The increasing government debt brings about an increase in the volume of bonds held by China, which increased significantly since 2008. Given the volume of China's dollar reserves holding bonds is profitable even though their yield is not high, because American bonds are considered to be low-risk. Nonetheless, the USA was criticized by China for its poor budgetary discipline and Chinese representatives implied that if the USA fail to decrease their budget deficit, China will be forced to restructure its foreign investments.

The second part of the thesis is focused on the question of whether it is possible to influence the foreign policy of the borrower by bonds purchases or in another financial way. Based on the example of the Rotschild family's role in the American Civil War and the Mexican debt crisis, in which the USA were the lender, it is assumed that this influence can exist.

The last part of the thesis introduces criteria based on which it evaluates whether the USA's foreign policy towards China is changing. The thesis is focused on the topic of human rights, which is a frequent source of dispute between these two countries. The thesis also comprises an analysis of the dispute between the USA and China regarding weapon sales to Taiwan. The author reaches a conclusion that it is not possible to see China's influence on the foreign policy of the USA based on China being the largest holder of American government bonds, which corresponds with the analysis of the relationship of these two countries. This conclusion results both from the analysis of the chosen areas and from the position of both countries, which are the world's largest economies and their cooperation is therefore much more important than their potential disputes.

Použité zdroje

Seznam monografií:

1. DVOŘÁK, Pavel: *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Praha: Beck 2008. ISBN 978-80-7400-075-1.
2. FERGUSON, Niall. *Vzestup peněz: Finanční dějiny světa*. Praha: Argo, 2011. ISBN 978-80-257-0337-3.
3. HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. Praha: Aspi, 2007. ISBN 978-80-7357-301-0.
4. PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie*. Praha: Melandrium, 2007. ISBN 80-86175-58-4.
5. SMITH, Peter. *Talons of the eagle: Dynamics of U.S.-Latin relations*. New York: Oxford University Press, 2000. ISBN 0-19-512998-9.

Seznam primárních zdrojů:

1. BAREFOOT, Kevin a Marilyn IBARRA-CATON. Direct Investment Positions for 2010. U.S. Department of Commerce: U.S. Bureau of Economic Analysis [online]. 2011, . [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: http://www.bea.gov/scb/pdf/2011/07%20July/0711_direct.pdf.
2. Global Patterns of U.S. Merchandise Trade. International Trade Administration: U.S. Department of Commerce [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://tse.export.gov/TSE/TSEOptions.aspx?ReportID=1&Referrer=TSEReports.aspx&DataSource=NTD>.
3. Historical Tables: Office of Management and Budget. *The White House* [online]. 2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/budget/fy2014/assets/hist01z1.xls>.
4. China and the WTO. WTO [online]. 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/china_e.htm.
5. Long-term interest rate statistics for EU Member States. European Central Bank [online]. 2013 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/long/html/index.en.html>.
6. The Committee on Foreign Investment in the United States. U.S. Department of Treasury [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/resource-center/international/Pages/Committee-on-Foreign-Investment-in-US.aspx>.
7. U.S. Trade in Goods and Services - Balance of Payments (BOP) Basis. U.S. Department of Commerce [online]. 2013 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.census.gov/foreign-trade/statistics/historical/gands.pdf>.
8. Who we are. WTO [online]. 2013 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm.

Seznam elektronických zdrojů:

1. CARUSO-CABRERA, Michelle. Chinese Investment in US May Break Record in 2013. CNBC [online]. 2.1.2013, . [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.cnbc.com/id/100349194>.
2. Excerpts: Obama to talk trade enforcement against China in Ohio. CNN Politics [online]. 17.12.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://politicalticker.blogs.cnn.com/2012/09/17/excerpts-obama-to-talk-trade-enforcement-against-china-in-ohio/>.
3. FERRARO, Vincent a Melissa ROSSER. Global Debt and Third World Development. World Security: Challenges for a New Century [online]. 1994 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: <https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/globdebt.htm><https://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/globdebt.htm>.
4. GRAMMATICAS, Damian. Barack Obama confronts the China challenge. BBC News [online]. 25.1.2012 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-16727625>.
5. Chen, China and America. The Economist [online]. 5.5.2012 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21554247>.
6. China and America: A sigh of relief. The Economist [online]. 26.5.2012, . [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21555925>.
7. China dissident Chen Guangcheng escapes house arrest. The BBC [online]. 27.4.2012, . [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-17865465>.
8. JACOBS, Andrew. Arms Sale Draws Angry, but Familiar, Reaction. The New York Times [online]. 22.9.2011 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2011/09/23/world/asia/china-expresses-anger-over-latest-us-arms-sales-to-taiwan.html?_r=0.
9. KIMBALL, Daryl. U.S. Conventional Arms Sales to Taiwan. Arms Control Association [online]. 2012 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.armscontrol.org/factsheets/taiwanarms>.
10. KLARE, Michael. The United States Heads to the South China Sea. Foreign Affairs [online]. 21.2.2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.foreignaffairs.com/articles/139023/michael-t-klare/the-united-states-heads-to-the-south-china-sea>.
11. Mitt Romney on China. The Political Guide [online]. 2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: http://www.thepoliticalguide.com/Profiles/Governor/Massachusetts/Mitt_Romney/Views/China/.
12. RILEY, Charles. Tough talk on China. CNNMoney [online]. 17.10.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://money.cnn.com/2012/10/16/news/economy/china-election-romney-obama/index.html>.
13. SHAPIRO, Ari. Romney Aims Tough Talk At China, And Obama. NPR [online]. 26.7.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.npr.org/2012/07/26/157439602/romney-aims-tough-talk-at-china-and-obama>.
14. SOBOTA, Jiří. Útěk z provincie Šan-tung. Respekt [online]. 6.5.2012, č. 22 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://respekt.ihted.cz/c1-55710430-utek-z-provincie-san-tung>.

15. Transcript of Mitt Romney's speech at the RNC. Fox News [online]. 30.8.2012 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.foxnews.com/politics/2012/08/30/transcript-mitt-romney-speech-at-rnc/#ixzz2RrxVZ42>.
16. US' arms sales to Taiwan impede Sino-US relationship. China Internet Information Center [online]. 17.1.2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.china.org.cn/opinion/2013-01/17/content_27716480.htm.
17. USA dodají Tchajwanu zbraně za 6,5 miliardy. IHned.cz [online]. 4.10.2008 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-asiie-a-pacifik/c1-28722870-usa-dodaji-tchajwanu-zbrane-za-6-5-miliardy>.
18. V zajetí globálního cyklu likvidity. Patria Online [online]. 10.2.2012 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2006243/v-zajeti-globalniho-cyklu-likvidity.html>.
19. WATTS, Jonanthan. Chen Guangcheng escape: will China's reaction be reform or repression?. The Guardian [online]. 30.4.2012, . [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/apr/30/chen-guangcheng-reaction-reform-repression>.
20. WAYNE, Leslie a David BARBOZA. Unocal Deal: A Lot More Than Money Is at Issue. The New York Times [online]. 24.6.2005, . [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2005/06/24/business/worldbusiness/24china.html?pagewanted=all&_r=0.
21. WHITE, Ben. Chinese Drop Bid To Buy U.S. Oil Firm. The Washington Post [online]. 3.8.2005, . [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/08/02/AR2005080200404.html>.
22. WONG, Edward a Mark LANDLER. China Rejects U.S. Complaints on Its Currency. The New York Times [online]. 4.2.2010 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2010/02/05/world/asia/05diplo.html?_r=0.
23. Zahraniční poptávka po amerických dluhopisech je na rekordu. Finance.cz [online]. 17.12.2012 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/374491-zahranicni-poptavka-po-americkyh-dluhopisech-je-na-rekordu/>.
24. ZURONG, Wu. Is it Time to Stop Arms Sales to Taiwan?. China-US Focus [online]. 2.4.2013 [cit. 2013-05-17]. Dostupné z: <http://www.chinausfocus.com/foreign-policy/is-it-time-to-stop-arms-sales-to-taiwan/>.

Přílohy

Tabulka 1 Úrokové sazby amerických státních dluhopisů dle doby splatnosti 5

Date	1 Mo	3 Mo	6 Mo	1 Yr	2 Yr	3 Yr	5 Yr	7 Yr	10 Yr	20 Yr	30 Yr
04/01/13	0.06	0.08	0.11	0.14	0.23	0.36	0.76	1.23	1.86	2.70	3.08
04/02/13	0.06	0.07	0.11	0.14	0.25	0.36	0.78	1.26	1.88	2.72	3.10
04/03/13	0.06	0.06	0.10	0.13	0.24	0.34	0.73	1.20	1.83	2.66	3.05
04/04/13	0.07	0.07	0.10	0.13	0.22	0.33	0.69	1.15	1.78	2.60	2.99
04/05/13	0.05	0.07	0.10	0.13	0.24	0.33	0.68	1.12	1.72	2.50	2.87
04/08/13	0.05	0.07	0.10	0.13	0.24	0.34	0.71	1.15	1.76	2.54	2.91
04/09/13	0.06	0.06	0.10	0.13	0.24	0.34	0.70	1.16	1.78	2.57	2.94
04/10/13	0.07	0.07	0.10	0.12	0.24	0.36	0.74	1.21	1.84	2.63	3.01
04/11/13	0.06	0.07	0.10	0.12	0.24	0.35	0.74	1.20	1.82	2.62	3.01
04/12/13	0.05	0.06	0.09	0.11	0.22	0.33	0.70	1.14	1.75	2.54	2.92

Zdroj: Daily Treasury Yield Curve Rates. *U.S. Department of the Treasury* [online]. 2013 [cit. 2013-15-04]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/interest-rates/Pages/TextView.aspx?data=yield>

Tabulka 2 Vývoj hospodaření federálního rozpočtu Spojených států v letech 2000 – 2012 5

Vývoj hospodaření federálního rozpočtu Spojených států v letech 2000 - 2012													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
přebytek/-deficit	236 241	128 236	-157 758	-377 585	-412 727	-318 346	-248 181	-160 701	-458 553	-1 412 688	-1 294 373	-1 299 593	-1 086 963

Zdroj: Historical Tables: Office of Management and Budget. *The White House* [online]. 2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/budget/fy2014/assets/hist01z1.xls>

Tabulka 3 Objem amerických státních dluhopisů držený Čínou a Japonskem v miliardách dolarů na konci měsíce ledna daného období..... 7

Objem amerických státních dluhopisů držených Čínou a Japonskem na konci měsíce daného období (mln. dolarů)														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Čína	59,4	61,5	77,5	120,7	157,6	223,5	313,9	401	492,6	739,6	889	1155	1162	1264,5
Japonsko	325,8	312,3	310,6	385	582,6	679,5	653,4	627,2	585,6	634,8	765,2	886	1083	1115,2

Zdroj: Major foreign holders of treasury securities. *U.S. Department of the Treasury* [online]. 2013 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/tic/Documents/mfh.txt>

Tabulka 4 Vývoj importu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil.USD)..... 14

Vývoj importu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Čína	100018	102278	125192	152436	196682	243470	287774	321442	337772	296373	364943	399361	425643
Kanada	230838	216627	209087	221594	256393	290384	302437	317056	339441	226448	277647	315346	324246
Mexiko	135926	131337	134615	138059	155901	170108	198253	210713	215913	176654	229907	262864	277652

Zdroj: Global Patterns of U.S. Merchandise Trade. International Trade Administration: *U.S. Department of Commerce*

Tabulka 5 Vývoj exportu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil.USD)..... 15

Vývoj exportu Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)													
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kanada	178 941	163 424	160 922	169 923	189 879	211 898	230 656	248 888	261 149	204 657	249 104	280 889	291 757
Mexiko	111 349	101 296	97 470	97 411	110 731	120 247	133 721	135 918	151 220	128 892	163 473	198 377	216 330
Čína	16 185	19 182	22 127	28 367	34 427	41 192	53 673	62 936	69 732	69 496	91 880	103 939	110 590

Zdroj: Global Patterns of U.S. Merchandise Trade. International Trade Administration: U.S. Department of Commerce

Tabulka 6 Vývoj obchodní bilance Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD) 16

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
-376749	-361771	-417432	-490984	-605357	-708624	-753288	-696728	-698338	-379154	-494737	-559880	-539514

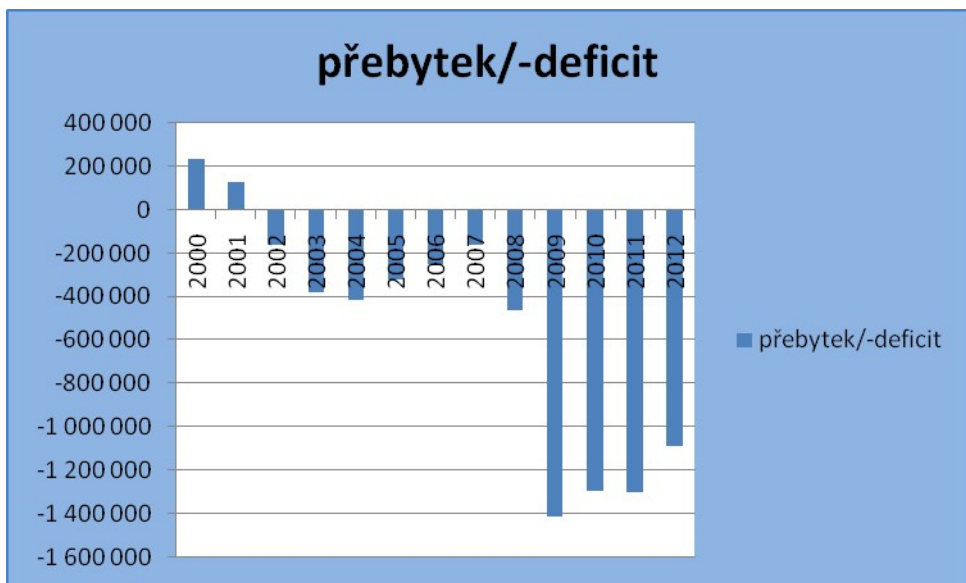
Zdroj: U.S. Trade in Goods and Services - Balance of Payments (BOP) Basis. U.S. Department of Commerce [online]. 2013 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.census.gov/foreign-trade/statistics/historical/gands.pdf>.

Tabulka 7 Americký prodej zbraní Tchaj-wanu dle vzájemných dohod v letech 2000 - 2010 23

Americký prodej zbraní Tchaj-wanu dle vzájemných dohod v letech 2000 - 2010 (mil. USD)											
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
134	272	71	445	591	0,244	10	0,22	608	3170	1250	

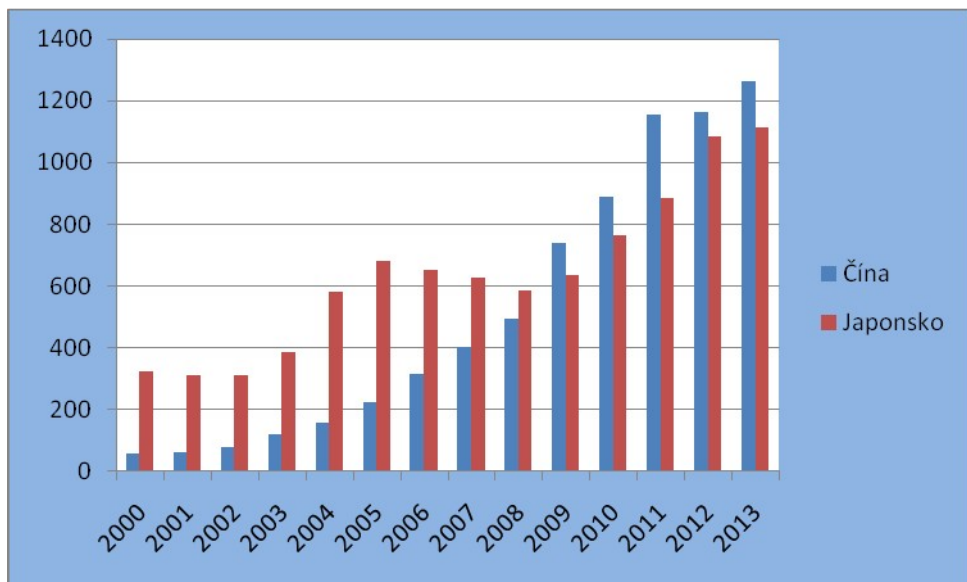
Zdroj: U.S. Conventional Arms Sales to Taiwan. Arms Control Association

Graf 1 Vývoj hospodaření federálního rozpočtu Spojených států v letech 2000 - 2012 5

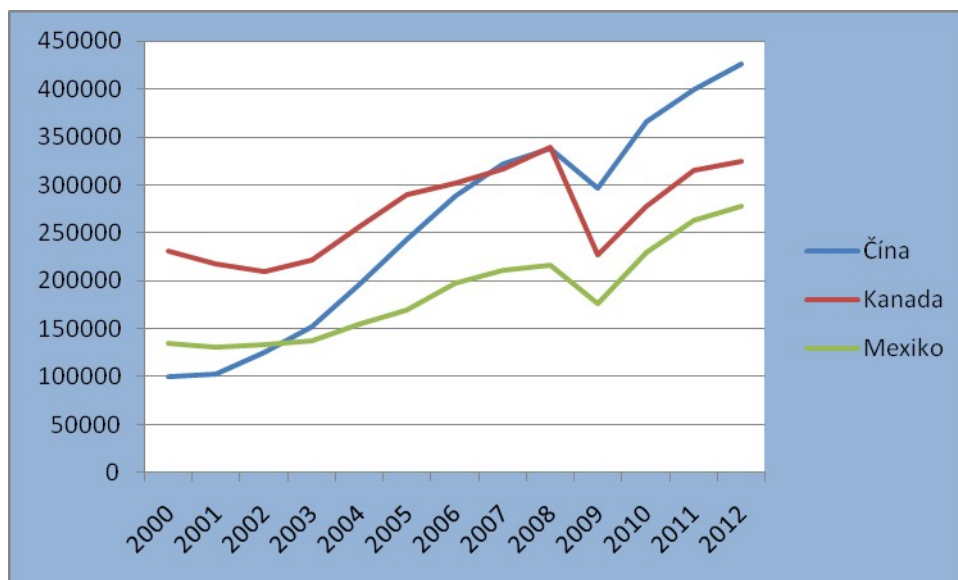
Zdroj: vlastní úprava z Office of Management and Budget

Graf 2 Hodnota amerických státních dluhopisů v držbě Číny a Japonska k 31.1. daného roku v mld. dolarů..... 6

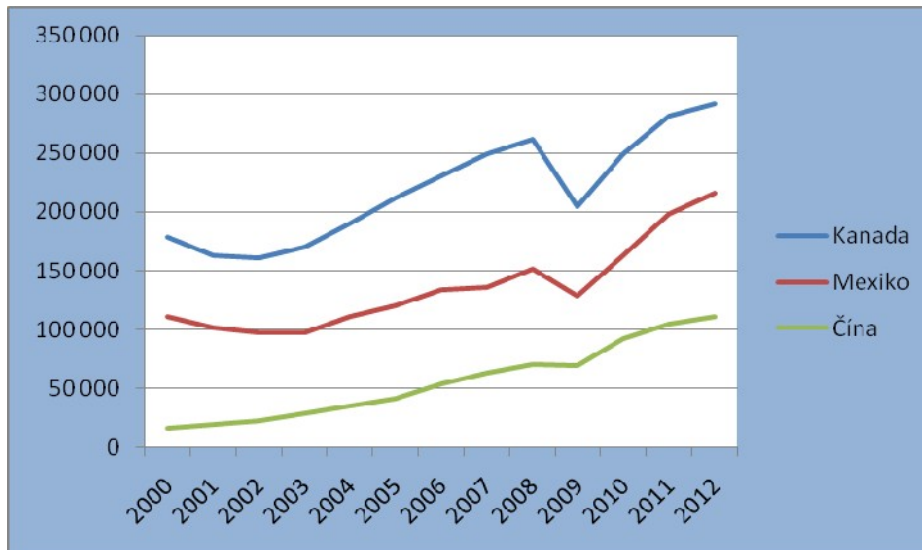
Zdroj: vlastní úprava dat z Major foreign holders of treasury securities. U.S. Department of the Treasury

Graf 3 Vývoj importu zboží Spojených států v letech 2000 – 2012 (mil. USD)..... 13

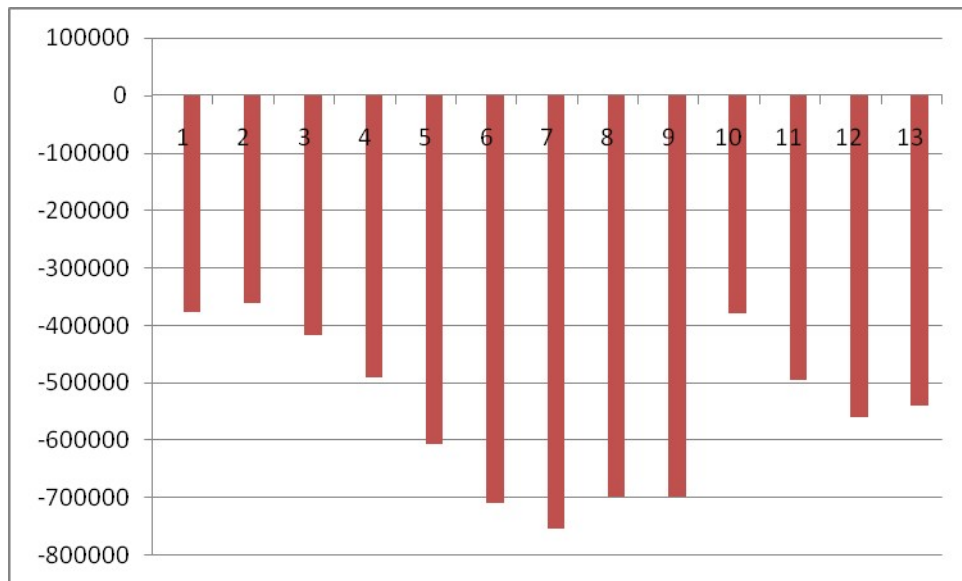
Zdroj: vlastní úprava dat z Global Patterns of U.S. Merchandise Trade.

Graf 4 Vývoj exportu zboží Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil. USD)..... 14

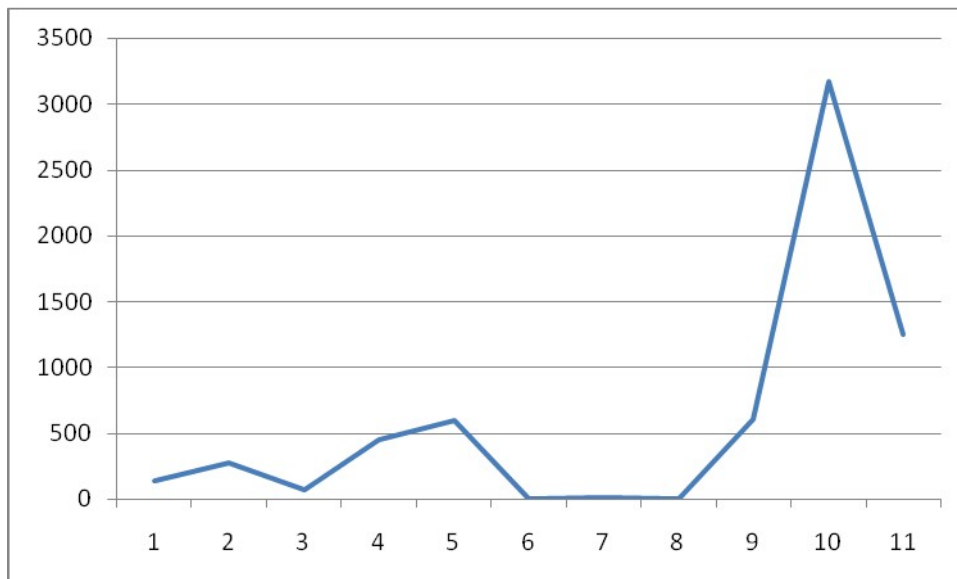
Zdroj: vlastní úprava z dat Global Patterns of U.S. Merchandise Trade

Graf 5 Vývoj obchodní bilance Spojených států v letech 2000 - 2012 (mil.USD) ... 15

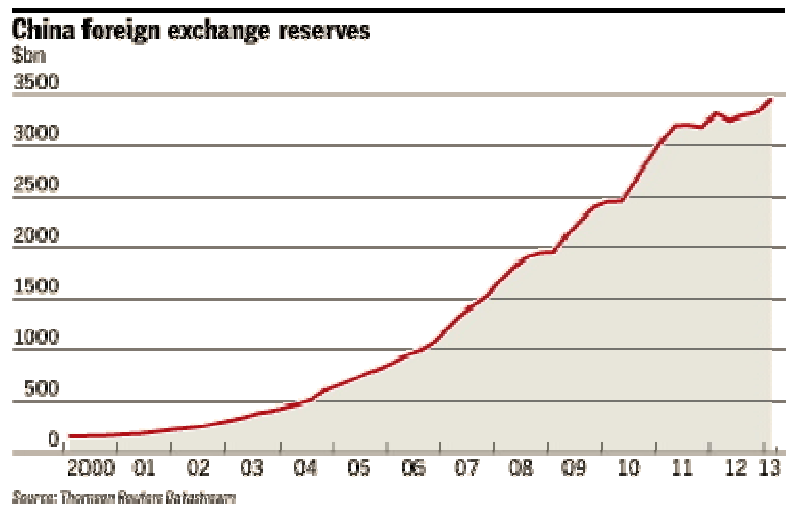
Zdroj: vlastní úprava z dat Ministry of Commerce

Graf 6 Americký prodej zbraní Tchaj-wanu dle vzájemných dohod v letech 2000 - 2010 (mil. USD) 23

Zdroj: vlastní úprava z dat U.S. Conventional Arms Sales to Taiwan. Arms Control Association

Graf 7 Vývoj čínských devizových rezerv 26

Zdroj: China's forex reserves reach \$3.4tn, The Financial Times